

ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ pro zastupitele obcí

Zpracováno v projektu „Vzdělávání v oblasti finančního řízení na obcích pro volené zastupitele“

v rámci projektu

**„Implementační jednotka Strategického rámce
rozvoje veřejné správy České republiky
pro období 2014 – 2020“,
reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125**

Zpracovatel: Institut pro veřejnou správu Praha

Praha, 2018

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

Úvod.....	5
1 Význam rozpočtu pro obecní samosprávu	7
1.1 Rozpočet, rozpočtová skladba, příjmy a výdaje rozpočtu	7
1.1.1 Střednědobý výhled rozpočtu	8
1.1.2 Rozpočet obce.....	9
1.1.3 Obsah rozpočtu obce	10
1.1.4 Rozpočtová skladba.....	11
1.1.5 Sestavení rozpočtu obce	12
1.2 Vlastnictví majetku samospráv a hospodaření s ním	14
1.2.1 Členění majetku	14
1.2.2 Povinnosti obce ve vztahu ke svému majetku	14
1.2.3 Správa majetku obce	15
1.3 Vytváření, činnost a účel peněžních fondů	16
2 Metodické usměrňování při sestavování rozpočtu obce.....	17
2.1 Legislativní rámec rozpočtového procesu.....	17
2.2 Rozpočtový proces obce a související dokumenty	18
2.2.1 Rozpočtová opatření.....	19
2.2.2 Kontrola plnění rozpočtu	20
2.2.3 Závěrečný účet.....	21
2.2.4 Časový harmonogram rozpočtového procesu	22
2.2.5 Zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu.....	23
2.3 Vnitřní předpisy obce upravující rozpočtový proces	23
2.4 Využití různých metod sestavování územních rozpočtů	24
3 Rizika protizákonného a netransparentního postupu.....	26
3.1 Zastupitelstvo a zastupitelé jako aktéři tvorby a implementace rozpočtu obce	26
3.1.1 Práva a povinnosti členů zastupitelstva obce.....	26
3.1.2 Pravomoci orgánů obce v rámci rozpočtového procesu.....	26
3.1.3 Platnost usnesení zastupitelstva obce	28
3.1.4 Odpovědnost za škodu.....	29
3.2 Problematika přestupků	30
3.2.1 Přestupky dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.....	30
3.2.2 Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	31
3.2.3 Přestupky dle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků.....	33

3.3	Využívání kontrolních mechanismů a kontrola organizací založených nebo zřízených obcí	34
3.3.1	<i>Přezkoumávání hospodaření obcí – obecná charakteristika</i>	34
3.3.2	<i>Předmět přezkoumání hospodaření obcí</i>	35
3.3.3	<i>Práva a povinnosti zúčastněných subjektů při přezkoumání hospodaření</i>	36
3.3.4	<i>Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření</i>	37
3.3.5	<i>Organizace založené nebo zřízené obcí</i>	38
3.3.6	<i>Zřízení příspěvkové organizace obce</i>	38
3.3.7	<i>Majetek příspěvkové organizace obce</i>	40
3.3.8	<i>Kontrola příspěvkových organizací obcí</i>	41
3.4	Veřejná kontrola a participace na hodnocení fiskální transparentnosti	42
3.4.1	<i>Odpovědnost členů zastupitelstva obce</i>	42
3.4.2	<i>Fiskální transparentnost a její hodnocení</i>	43
4	Ekonomicky výhodné a trvale udržitelné postupy	44
4.1	Současné trendy udržitelného rozvoje komunální úrovně	44
4.1.1	<i>Obecná charakteristika udržitelného rozvoje</i>	44
4.1.2	<i>Meziobecní spolupráce</i>	45
4.1.3	<i>Dobrovolné svazky obcí</i>	45
4.1.4	<i>Systémová podpora meziobecní spolupráce</i>	46
4.1.5	<i>Místní akční skupiny</i>	48
4.2	Čerpání dotací a eliminace rizik pro efektivní hospodaření obce	48
4.2.1	<i>Porušení rozpočtové kázně</i>	49
4.2.2	<i>Důsledky porušení rozpočtové kázně</i>	50
5	Rozpočtové hospodaření obcí v praxi	51
5.1	Užitečné webové stránky	51
5.2	Nejčastější pochybení	52
5.3	Rozhodovací praxe soudů	53
5.4	Zkušenosti odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra	53
5.5	Zkušenosti z kontrolní činnosti krajů	54
6	Nejčastěji diskutované otázky prezenčních seminářů	56
6.1	Téma „Rozpočtový proces v podmínkách obcí“	56
6.2	Téma „Pravomoci orgánů obce v rámci rozpočtového procesu“	62
6.3	Téma „Organizace zřízené nebo založené obcí“	63
6.4	Téma „Kontrolní mechanismy organizací obce“	64
7	Test – Rozpočtové hospodaření obcí	66

ÚVOD

V souladu se Strategickým rámcem rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020 a plněním aktivit projektu Implementační jednotky byl Ministerstvem vnitra ČR připraven a Institutem pro veřejnou správu Praha realizován vzdělávací program pod názvem „Vzdělávání v oblasti finančního řízení na obcích pro volené zastupitele“, zkráceně „Zastupitel v kurzu“. Cílem bylo proškolit co nejširší spektrum volených představitelů samospráv se zřetelem na adekvátní regionální zastoupení – prezenční část kombinované formy studia byla realizována ve všech krajích ČR. Vzdělávací program byl realizován v měsících říjen 2017 – červen 2018, přičemž každý účastník absolvoval celkem tři vzdělávací moduly v oblastech dotačního managementu, veřejných zakázek a rozpočtového hospodaření v celkovém rozsahu 60 hodin. Z důvodů dalšího šíření vzdělávacího obsahu nad rámec účastníků vzdělávacího programu připravil garant ve spolupráci s realizátorem studijní materiál ke každému ze tří modulů, které jsou sumarizovanou verzí obsahu e-learningového studia a prezenčních seminářů.

Cílem vzdělávacího modulu Rozpočtové hospodaření obcí bylo seznámit účastníky vzdělávacího programu s nejdůležitějším nástrojem finančního řízení obce – rozpočtem – a vůbec rozpočtovým procesem včetně související dokumentace (střednědobý výhled rozpočtu, příprava rozpočtu, rozpočtové provizorium, sestavení, projednání a schválení rozpočtu, hospodaření podle rozpočtu, přezkum hospodaření, závěrečný účet, porušení rozpočtové kázně, rozpočtová opatření). Součástí modulu byla rovněž problematika sestavení dlouhodobého plánu investic a využívání mechanismů pro kontrolu organizací zřizovaných samosprávami, včetně prezentace příkladů dobré praxe na konkrétních ukazatelích.

Jako nejefektivnější forma realizace byla zvolena kombinovaná forma studia. Distanční část studia realizovaná formou e-learningu poskytovala teoretický základ pro následný celodenní prezenční seminář.

Cílem e-learningového kurzu bylo, aby se jeho absolventi naučili:

- vše důležité o rozpočtu, rozpočtové skladbě, příjmech a výdajích obce a veřejném vlastnictví a hospodaření s ním;
- osvojili si legislativní pravidla vztahující se k rozpočtu a rozpočtovému procesu;
- seznámili se s aktuálními legislativními změnami rozpočtového procesu, zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a změnami zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
- jak zveřejňovat dokumenty rozpočtového procesu;
- jak připravit vnitřní předpisy obce k rozpočtovému procesu;
- jak vhodně vytvářet finanční rezervy a peněžní fondy obcí;
- jaké jsou metody sestavování rozpočtu obce a příspěvkových organizací;
- jak připravit a realizovat rozpočet z pozice zastupitele;
- jaká jsou rizika protizákonného a netransparentního postupu zastupitelstva a zastupitelů jako aktérů tvorby a implementace rozpočtu obce;
- jaké jsou přestupky v oblasti tvorby rozpočtu a rozpočtového procesu;
- jaké existují možnosti kontroly ze strany veřejnosti i zastupitelů;
- jak spolupracovat s dalšími obcemi na projektech v rámci meziobecní spolupráce;
- jak efektivně hospodařit dle moderních přístupů;

- jak eliminovat rizika pro efektivní hospodaření obce;
- jaké jsou důsledky porušení rozpočtové kázně.

V závěrečné kapitole e-learningového modulu byly pro účastníky připraveny:

- odkazy na užitečné webové stránky související s rozpočty obcí;
- upozornění na typická pochybení obcí a jejich orgánů v oblasti finančního hospodaření;
- vybrané judikáty týkající se rozpočtového hospodaření obcí;
- přehled nejčastějších porušení zákona v oblasti hospodaření zjištěných v rámci kontrol obcí prováděných Ministerstvem vnitra;
- zkušenosti krajů v oblasti přezkoumání hospodaření obcí.

Obsah této kapitoly měl přispět k tomu, aby se zastupitelstva obcí vyvarovala chyb a obecní hospodaření bylo vedeno efektivně, hospodárně a v souladu s platnou legislativou. Po absolvování e-learningového modulu formou samostudia se volení zastupitele obcí zúčastnili jednodenního prezenčního semináře.

Prezenční semináře byly zaměřeny na zopakování probrané látky, předávání a sdílení vzájemných zkušeností s uvedením příkladů dobré i špatné praxe, upozornění na typická pochybení a problémy, odpovědi na dotazy účastníků se zařazením inovativních přístupů na úrovni obcí atd. K jednotlivým tématům probíhala diskuse, praktické zaměření semináře bylo na závěr posíleno řešením případových studií k vybraným tématům.

Program prezenčních seminářů obsahoval 4 hlavní témata:

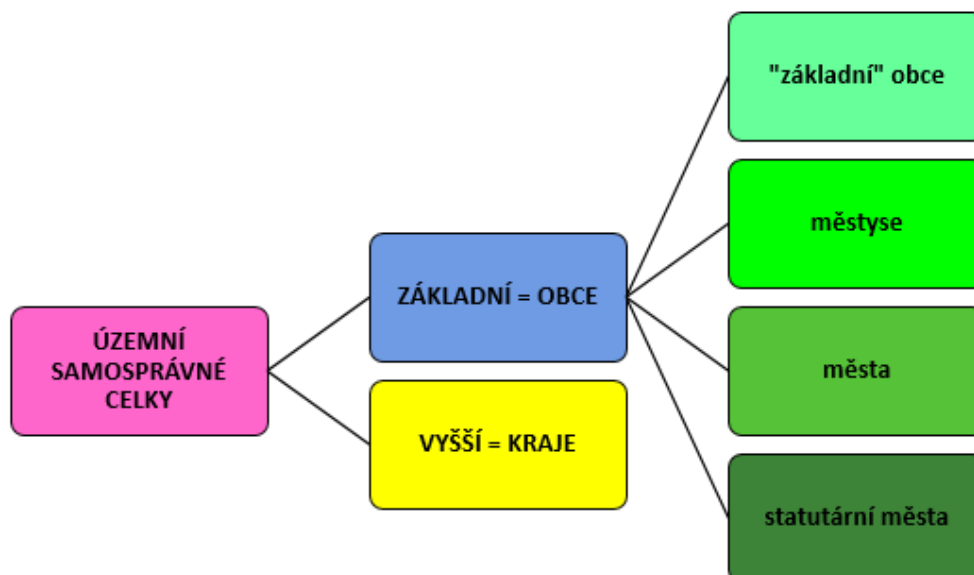
- rozpočtový proces v podmínkách obcí
- pravomoci orgánů obcí v rámci rozpočtového procesu
- organizace založené nebo zřízené obcí
- kontrolní mechanismy

V průběhu prezenčního semináře lektor objasňoval účastníkům kurzu jednotlivá témata a upozorňoval na úskalí a na nejčastější pochybení ze strany obcí. Po celý den mezi účastníky a lektorem probíhala interaktivní formou k jednotlivým probíraným tématům diskuse, vzájemné sdílení zkušeností a představení příkladů dobré, ale i špatné praxe.

1 VÝZNAM ROZPOČTU PRO OBECNÍ SAMOSPRÁVY

1.1 Rozpočet, rozpočtová skladba, příjmy a výdaje rozpočtu

Obec patří mezi územní samosprávné celky. [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (obecní zřízení), rozlišuje čtyři kategorie obcí – viz následující schéma.

Nejdůležitějším nástrojem finančního řízení obce je **rozpočet**. Územní rozpočet je nástrojem prosazování zájmů dané lokality, je nástrojem sloužícím k realizaci ekonomického a sociálního rozvoje obce, financování politických programů a nástrojem k prosazování zájmů obyvatelstva žijícího na daném území. **Hospodaření obcí** je závislé na struktuře majetku, daních a dotacích. Územní rozpočty a jejich kvalitu ovlivňuje ekonomický potenciál daného území.

Obce jsou dle [§ 3 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, veřejnými institucemi](#). Jsou povinny dodržovat při výkonu své činnosti pravidla transparentnosti, účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nakládání s veřejnými financemi. Dbají o takový vývoj dluhu sektoru veřejných institucí, který nenarušuje dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí.

Obec v souladu s [§ 17 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jejich příjmů za poslední 4 rozpočtové roky (poprvé se posuzuje za období 2014 – 2017, jde o **tzv. fiskální pravidlo**). Překročí-li dluh obce 60 % průměru příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, je obec povinna v následujícím kalendářním roce snížit dluh nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky.

Nesníží-li obec svůj dluh k následujícímu rozvahovému dni, tak Ministerstvo financí v následujícím kalendářním roce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti rozhodne o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní. Dluh je vymezen jako dluh v nominální hodnotě nesplacený ke konci roku. Do dluhu se započítávají stavy na syntetických účtech dle [vyhlášky č. 410/2009 Sb.](#) **Příjmy** se rozumí příjmy po konsolidaci dle [vyhlášky č. 5/2014 Sb.](#)

Finanční hospodaření obcí upravuje [zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#). Tento právní předpis upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů, stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky a řeší zřizování a zakládání právnických osob.

Finanční hospodaření obcí se řídí jejich rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu v souladu s [§ 2 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

1.1.1 Střednědobý výhled rozpočtu

Střednědobý výhled rozpočtu dle [§ 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), slouží pro **střednědobé finanční plánování rozvoje hospodaření obce**. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla **na 2 až 5 let** následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet.

Střednědobý výhled rozpočtu prognózuje hospodaření obce ve zjednodušené podobě, **obsahuje souhrnné ukazatele**: celkové příjmy, výdaje, pohledávky a závazky o dlouhodobě realizovaných záměrech.

Obec má povinnost zveřejnit střednědobý výhled rozpočtu. Obec zveřejní návrh střednědobého výhledu rozpočtu na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dní před dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu. Na úřední desce může být návrh zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích v jednotlivých letech a dlouhodobých závazcích a pohledávkách. Současně obec na úřední desce oznámí informaci, kde je návrh střednědobého výhledu rozpočtu zveřejněn a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Zveřejnění musí trvat až do doby schválení střednědobého výhledu rozpočtu.

Připomínky k návrhu střednědobého výhledu mohou občané obce uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Občanem obce, který může uplatnit připomínky, je dle [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#), občan starší 18 let, který má na území obce trvalý pobyt nebo vlastní na území obce nemovitý majetek.

Obec zveřejní střednědobý výhled rozpočtu na svých internetových stránkách do 30 dnů od jeho schválení a zároveň oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do listinné podoby. Tímto způsobem musí být střednědobý výhled rozpočtu zpřístupněn až do schválení nového střednědobého výhledu.

Působnost orgánů obce ve vztahu ke střednědobému výhledu rozpočtu:

- orgány obce, které se zpravidla podílejí na sestavení střednědobého výhledu rozpočtu: obecní úřad, finanční výbor zastupitelstva obce
- orgány obce, které se podílejí na projednávání návrhu střednědobého výhledu rozpočtu: rada obce a zastupitelstvo obce
- orgán obce, který schvaluje střednědobý výhled rozpočtu: zastupitelstvo obce

1.1.2 Rozpočet obce

Rozpočet obce je finanční plán hospodaření v příslušném rozpočtovém roce, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku, strategická záležitost, která má odpovědět jaké zdroje bude mít obec k dispozici a jak dalece může hospodárně a efektivně nakládat s majetkem obce. Je to nástroj veřejné politiky, protože veřejné statky jsou zajišťovány prostřednictvím rozpočtu. Obec sestavuje rozpočet v návaznosti na svůj střednědobý výhled rozpočtu a na základě údajů z rozpisu státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a údajů z rozpisu rozpočtového provizoria. V rámci rozpočtu se bilancují příjmy a výdaje. Součástí rozpočtu jsou peněžní fondy. Rozpočet se zpracovává v třídění podle platné rozpočtové skladby dle platné [vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#).

Rozpočet obcí plní tři základní funkce:

1. **alokační:** prostřednictvím finančních prostředků v rozpočtu obce se financují potřeby obce a zajištění veřejných statků
2. **redistribuční:** prostřednictvím přerozdělování části finančních prostředků z rozpočtu regionu do rozpočtu obcí je možné ovlivnit rovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj v obcích
3. **stabilizační:** na úrovni územní samosprávy svými aktivitami ovlivňuje kvalitu života v daném území růstem ekonomického potenciálu daného území, například vybudováním technické infrastruktury

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako **vyrovnaný**. Může být schválen jako **přebytkový**, jestliže jsou příjmy určeny k využití v následujícím období nebo ke splácení jistiny úvěru z předchozích let. Rozpočet může být schválen jako **schodkový** jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů.

V případě, že by došlo ze strany státu k vyhlášení pravidla „**dluhové brzdy**“, tzn., že dluh veřejných institucí je vyšší než 55 % v souladu se [zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), pak může být rozpočet schválen dle [§ 4 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), jako schodkový jen v případě, že schodek bude možno uhradit finančními prostředky z minulých let nebo návratnou finanční výpomocí. Smluvně

zabezpečenou půjčkou, úvěrem nebo příjmem z komunálních dluhopisů je možno uhradit schodek, který vznikl z důvodu předfinancování nebo spolufinancování projektu z rozpočtu Evropské unie.

1.1.3 Obsah rozpočtu obce

Obsahem rozpočtu obce jsou **příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů**. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků, sdružených prostředků a podnikatelské činnosti obce.

V případě, že se obec podílí na realizaci projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu z Evropské unie.

Příjmy rozpočtu obce členíme na 6 skupin dle ekonomických a právních vlastností:

1. příjmy, které vyplývají z vlastnických majetkových práv a hospodářské činnosti právnických osob, které obec zřídila nebo založila
2. příjmy z vlastní správní činnosti, správní poplatky, pokuty
3. výnosy na daních a podíly na daních dle [zákona č. 243/2000 Sb.](#)
4. dotace ze státního rozpočtu nebo státních fondů, dotace z kraje
5. podíly na příjmech z poplatků, odvodů a pokut
6. přijaté peněžní dary a příspěvky

Výdaje rozpočtu obce tvoří zejména výdaje:

1. na úhradu vlastní činnosti obce v samostatné působnosti, spojené s péčí o vlastní majetek obce
2. spojené se zajištěním výkonu státní správy v přenesené působnosti
3. závazky pro obec vyplývající ze smluvních vztahů
4. závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi
5. na úhradu výdajů, které vznikají rozhodnutím obce jako zřizovatele a zakladatele organizací a právnických osob
6. na úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů; výdaje na emise vlastních dluhopisů
7. výdaje na veřejně prospěšnou činnost obce, na dotace, dary a příspěvky na sociální účely

Návrh rozpočtu obce je zpracováván v třídění podle platné rozpočtové skladby, aby vyjadřoval **závazné ukazatele, kterými se musí řídit**:

- výkonné orgány obce při hospodaření podle rozpočtu
- zřízené a založené právnické osoby

- další osoby jako příjemci dotací a příspěvků z rozpočtu

Po schválení rozpočtu se neprodleně provede jeho rozpis podle podrobné **rozpočtové skladby**.

1.1.4 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba je základním **třídícím standardem** pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Stanovuje jednotný postup podle klasifikačního předpisu **vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě**. Umožňuje srovnatelné sledování příjmů a výdajů a salda hospodaření a financování v soustavě veřejných rozpočtů.

Zásady rozpočtové skladby:

- **jednotnost** – každá položka má na všech úrovních jednoznačnou identifikaci
- **závaznost** – třídění položek je závazné pro jednotlivé úrovně veřejných rozpočtů
- **stabilita** – důležitá pro analýzy
- **srozumitelnost** – jasně definovaná pravidla třídění
- **kompatibilita** – s Evropskou unií

Rozpočtová skladba stanovena [vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#), stanovuje, že se rozpočty obcí třídí podle těchto hledisek třídění příjmů a výdajů: **druhového, odvětvového, konsolidačního, zdrojového, transferového**

1. Druhové – základní

v příjmové části:

- **třída 1** daňové příjmy včetně správních a místních poplatků
- **třída 2** nedaňové příjmy z vlastní činnosti, ze sankcí, splátky půjček
- **třída 3** kapitálové příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, darů a příspěvků
- **třída 4** přijaté transfery (investiční a neinvestiční)

ve výdajové části:

- **třída 5** běžné výdaje obecné
- **třída 6** kapitálové výdaje
- **třída 7** financování

2. Odvětvové – jednotkami třídění jsou rozpočtové skupiny, oddíly, pododdíly a nejnižšími jednotkami jsou paragrafy

Existuje 6 skupin odvětvového třídění:

1. Zemědělství a lesní hospodářství
2. Průmyslové a ostatní odvětví hospodářství
3. Služby pro obyvatelstvo
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti

5. Bezpečnost státu a právní ochrana
6. Všeobecná veřejná správa a služby

3. Konsolidační – třídí příjmy a výdaje podle stupňů konsolidace; jednotkami třídění je 9 záznamových jednotek

4. Zdrojové – sestává z třídění **a) podkladového, b) prostorového a c) nástrojového**:

- z hlediska podkladů pro změnu rozpočtu se třídí příjmy a výdaje na **podkladové jednotky**
- třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich prostorového původu (zda jsou zdrojem příjmů a výdajů tuzemské nebo zahraniční prostředky) na **prostorové jednotky**
- třídí příjmy a výdaje na nástroje – jednotlivé fondy, programy a projekty EU

5. Transferové – třídí příjmy a výdaje z hlediska účelu transferů na účelové znaky

Obec může schválit rozpočet i v podrobnějším nebo dalším třídění příjmů a výdajů podle dalších hledisek na nižší jednotky třídění.

1.1.5 Sestavení rozpočtu obce

Kdy obec může kvalitně sestavit rozpočet?

V případě, že má **dostatek informací**:

- jaké vazby budou v konkrétním roce ke státnímu rozpočtu
- jaký je očekávaný vývoj hospodaření územních rozpočtů
- jaké dotace získá ze státního rozpočtu a jejich výše
- zná nové daňové předpisy

Na co se zaměřit při sestavení rozpočtu u výdajové stránky?

- na provozní výdaje s ohledem na skutečné plnění a změnu cen energií a služeb
- na závazky vyplývající z uzavřených smluvních vztahů nebo z usnesení orgánů obce, splátky půjček, úvěrů, úroků,
- na závazky z vlastní činnosti obce v samostatné působnosti včetně závazků k obcím
- na závazky vyplývající z plnění přenesené působnosti výkonu státní správy dle zvláštního zákona
- na nezbytné investice
- na závazky z přijatých dotací
- na tvorbu rozpočtové rezervy v případě, že příjmová stránka rozpočtu je vyšší než výdajová
- na neočekávané provozní výdaje
- na investice či jiné peněžní operace

Působnost orgánů obce ve vztahu k rozpočtu:

- orgány obce, které se zpravidla podílejí na sestavení rozpočtu: obecní úřad, finanční výbor zastupitelstva obce
- orgány obce, které se podílejí na projednávání návrhu rozpočtu: rada obce a zastupitelstvo obce
- orgán obce, který schvaluje rozpočet: zastupitelstvo obce

Obec má povinnost zveřejnit rozpočet obce. Obec zveřejní návrh rozpočtu na svých **internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dní před dnem zahájení projednávání na zasedání zastupitelstva obce.** Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu. Na úřední desce může být návrh zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. Současně obec na úřední desce oznámí informaci, kde je návrh rozpočtu zveřejněn a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Zveřejnění musí trvat až do doby schválení rozpočtu.

Připomínky k návrhu rozpočtu mohou občané obce uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Občanem obce, který může uplatnit připomínky dle [zákona č. 128/2000 Sb. o obcích](#), je občan starší 18 let, který má na území obce trvalý pobyt nebo vlastní na území obce nemovitý majetek.

Návrh rozpočtu je obec povinna zveřejnit na úřední desce a internetových stránkách minimálně 15 dní před zahájením projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Zveřejnění musí trvat až do schválení rozpočtu a zároveň na úřední desce musí být zveřejněna informace, kde je možno do listinné podoby rozpočtu nahlédnout.

Schválený rozpočet obec zveřejní na svých internetových stránkách do 30 dnů od jeho schválení a zároveň oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do listinné podoby. Tímto způsobem musí být rozpočet zpřístupněn až do schválení rozpočtu na následující rok.

V případě, že obec neschválí před 1. lednem rozpočtového roku rozpočet, je povinna schválit do konce roku **pravidla rozpočtového provizoria**, která jsou potřebná k zajištění plynulosti hospodaření do doby schválení rozpočtu na kalendářní rok. Tato pravidla rozpočtového provizoria stanovuje zastupitelstvo obce.

Při uplatnění opatření podle [zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), v případě, že by došlo ze strany státu k vyhlášení pravidla „**dluhové brzdy**“, kdy dluh veřejných institucí je vyšší než 55 %, **nesmí měsíční výdaje obce stanovené v pravidlech rozpočtového provizoria překročit jednu dvanáctinu výdajů rozpočtu schváleného pro předchozí rozpočtový rok.** Vyšší výdaje lze stanovit pouze v případě, že jejich zvýšení přímo souvisí se zvýšením financování výdajů z důvodu předfinancování nebo spolufinancování projektů z rozpočtu Evropské unie.

Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

1.2 Vlastnictví majetku samospráv a hospodaření s ním

1.2.1 Členění majetku

Mezi hlavní úkoly samostatné působnosti obcí v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#), patří **hospodaření s majetkem obce**. Majetek obce je základním předpokladem pro výkon samosprávy.

Jedná se o tyto **majetkové skupiny**:

- **věci nemovité** – pozemky, budovy, stavební parcely, veřejná prostranství
- **věci movité** – vybavení škol, úřadu, organizací města
- **infrastruktura** – vodovody, kanalizace, čistírny odpadních vod, veřejná osvětlení
- **finance** – běžný účet, termínovaný účet, akcie, podílové listy

Majetek obce **podle účelu** dělíme na:

- **kmenový majetek** slouží k výkonu správních funkcí obce
- **majetek v sociální a vzdělávací oblasti** slouží vybrané skupině obyvatel k sociálním a vzdělávacím činnostem; jde o mateřské a základní školy, domy s pečovatelskou službou, domovy důchodců
- **majetek ve veřejné oblasti** slouží většině obyvatel; jde o veřejnou dopravu, veřejné osvětlení, komunikace, veřejnou zeleň, hřbitovy
- **majetek v zájmové oblasti** slouží vybrané části obyvatel; jde o sportovní a kulturní zařízení, muzea, divadla a kina
- **majetek ostatní** slouží většině obyvatel, lze ho použít ke komerčním účelům; jedná se například o obecní lesy, rybníky, kanalizace, vodovody a podobně

1.2.2 Povinnosti obce ve vztahu ke svému majetku

Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývající ze zákonem vymezené působnosti. Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením či zneužitím. Obec je povinna majetek **pojistit**. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na **náhradu škody** a právo na **vydání bezdůvodného obohacení**.

Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z nich vyplývajících.

Majetek obce musí být **řádně evidován**. S majetkem obce musí být nakládáno s vědomím veřejnosti, provádění každoroční inventarizace. **Evidence není totéž co inventarizace majetku**. Inventarizace

majetku neslouží k evidenci majetku, má za úkol porovnat evidovaný majetek se skutečností. Inventarizací se zajišťuje skutečný stav veškerého majetku a závazků a ověřuje se, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví.

Obec by měla:

- **vypracovat koncepci majetku** v návaznosti na územní plán obce a plán rozvoje obce; tuto koncepci je nutné průběžně aktualizovat
- **majetek rozdělit z hlediska využití majetku** (na majetek nezbytný a přebytečný)
- **učinit rozhodnutí, do kterého majetku investovat a který zachovat**, jaká je výnosnost majetku, který majetek pronajmout a který prodat
- **rozhodnout, co s finančními prostředky z prodeje přebytečného majetku či výnosy z pronájmu**

Nakládání s nemovitým majetkem:

V případě, že se obec rozhodne **nemovitý majetek** v souladu s [§ 39 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#), prodat, směniti, darovat, pronajmout, propachtovat nebo vypůjčiti hmotnou nemovitou věc nebo právo stavby anebo je přenechat jako výprosu, **zveřejní obec tento záměr** po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce (radě obce nebo zastupitelstvu obce) vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřiti a předložit své nabídky. Záměr může obec zveřejnit též způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní jednání neplatné. Nemovitá věc se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona platnými ke dni zveřejnění záměru.

Toto ustanovení zákona o obcích se nepoužije, jde-li o pronájem bytů nebo hrobových míst anebo o pronájem, pacht nebo výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů nebo jde-li o pronájem, pacht, výprosu nebo výpůjčku právnické osobě zřízené nebo založené obcí nebo právnické osobě, kterou obec ovládá.

Při úplatném převodu majetku se **cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá**, nejde-li o cenu regulovanou státem. **Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna**, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.

1.2.3 Správa majetku obce

Obec spravuje majetek přímo vlastními zaměstnanci prostřednictvím **zřízených** organizačních složek, příspěvkových organizací, školských právnických osob dle [zákona č. 561/2004 Sb.](#), veřejných výzkumných institucí dle [zákona č. 341/2005 Sb.](#)

Obec může spravovat majetek prostřednictvím **založených** právnických osob:

- obchodních společností dle [zákona č. 90/2012 Sb.](#) (akciových společností a společností s ručením omezeným)
- ústavů podle [zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#)

- dobrovolného svazku obcí, jehož je obec členem
- právnické osoby na základě smluvního vztahu

1.3 Vytváření, činnost a účel peněžních fondů

Zastupitelstvu obce přísluší rozhodovat o zřizování a rušení účelových nebo neúčelových peněžních fondů v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), a [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#). Zastupitelstvo obce schvaluje závazné zásady jejich naplňování a použití. Peněžní fondy mohou být naplňovány z různých zdrojů. Nejčastějším finančním zdrojem jsou přebytky hospodaření z minulých let, příjmy z běžného roku, převody prostředků z rozpočtu běžného roku. Účelové fondy, které se vytvářejí z předem účelově vymezených příjmů a prostředky soustředěné v příslušném fondu se používají na financování předem určených potřeb. Účelové peněžní fondy pro konkrétní účely se zřizují častěji než neúčelové.

- **účelové fondy:** např. sociální fond, zaměstnanecký fond, fond rozvoje bydlení, fond kulturní, fond sportovní
- **neúčelové fondy:** jsou zpravidla používány k dofinancování projektů z národních nebo evropských zdrojů, úhradě schodku rozpočtu obce, financování neplánovaných potřeb); např. fond rezerv a rozvoje

Pozor! Obec nezřizuje Fond kulturních a sociálních potřeb v souladu s [vyhláškou č. 114/2002 Sb., o FKSP](#). Tento fond zřizují příspěvkové organizace obce.

2 METODICKÉ USMĚRŇOVÁNÍ PŘI SESTAVOVÁNÍ ROZPOČTU OBCE

2.1 Legislativní rámec rozpočtového procesu

Průběh rozpočtového procesu obce je obsažen v [zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#). Obec sestavuje svůj rozpočet v návaznosti na svůj střednědobý výhled na základě rozpisu státního rozpočtu, údajů rozpočtového provizoria a rozpočtu kraje. Neprodleně po schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok musí být proveden rozpis rozpočtu dle platné rozpočtové skladby dle [vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#). Obec je povinna v rámci rozpočtového procesu hospodařit v souladu se [zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#), a provádět kontrolu svého hospodaření v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Zároveň je obec povinna zadat si přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok v souladu se [zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí](#), a po skončení kalendářního roku zpracovat a schválit závěrečný účet.

Rozpočtový proces obce upravují tyto právní předpisy:

- [Zákon o státním rozpočtu](#) na příslušný kalendářní rok
- [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (obecní zřízení)
- [Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích](#) (krajské zřízení)
- [Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze](#)
- [Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech](#)
- [Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#)
- [Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní](#)
- [Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#)
- [Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#)
- [Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#)
- [Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí](#)

V **rozpočtovém hospodaření a rozpočtovém procesu** se uplatňují tyto **zásady** vycházející z výše uvedených právních předpisů:

1. **Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu:** Finanční hospodaření obcí se řídí **ročním rozpočtem**. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Hospodaření podle ročního rozpočtu je povinné. Zahrnuje pouze příjmy přijaté v kalendářním roce a výdaje čerpání prostředků v kalendářním roce. Časová omezenost použití finančních prostředků je v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb.](#) taková, že do plnění rozpočtu se zahrnují pouze příjmy přijaté v kalendářním roce a výdaje čerpání prostředků v kalendářním roce.
2. **Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu:** **Kvalita rozpočtu** se odvíjí od **reálnosti jeho splnění**, od správného a co možná nejpřesnějšího odhadu příjmové a výdajové stránky. Nezbytné je odhadnout výdajovou část rozpočtu, investiční a neinvestiční výdaje.

3. **Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu:** Tato zásada je dána rozpočtovou skladbou dle [vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2000 Sb.](#) Vnitřní členění je společné pro všechny územní rozpočty.
4. **Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu:** Při sestavování rozpočtu by měla být snaha o **vyrovnané hospodaření s rozpočtovými prostředky** tak, aby výdaje odpovídaly rozpočtovým příjmům. Když výdaje převyšují příjmy, jedná se o schodkový (deficitní) rozpočet. Schodek je možno uhradit finančními prostředky z minulých let, půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí. V případě, že příjmy jsou vyšší než výdaje, jedná se o přebytkový rozpočet, kdy některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech.
5. **Zásada publicity:** Slouží k tomu, jak **informovat veřejnost o rozpočtovém hospodaření s veřejnými financemi**, které by mělo být průhledné, transparentní a efektivní. Jde o informování veřejnosti, aby se mohla vyjádřit k hospodaření obce. To je důležitý předpoklad veřejné kontroly.
6. **Zásada účelovosti rozpočtu:** **Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze k účelům, pro které byly určeny ve struktuře dle platné rozpočtové skladby.** Obce jsou povinny respektovat účel použití rozpočtových prostředků z přijatých dotací EU, ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtu kraje nebo z uzavřených smluv. Dojde-li k porušení účelovosti, jedná se o porušení rozpočtové kázně.
7. **Zásada efektivnosti a hospodárnosti:** S rozpočtovými prostředky v rámci rozpočtového procesu musí být nakládáno ze strany **obcí efektivně a hospodárně.**

2.2 Rozpočtový proces obce a související dokumenty

Rozpočtový proces představuje činnosti volených i výkonných orgánů obce v etapách sestavení návrhu rozpočtu, jeho schvalování, plnění, průběžné kontroly, změn rozpočtu, hodnocení, sestavení a schválení závěrečného účtu. Rozpočtový proces trvá zpravidla 1,5 – 2 roky.

Rozpočtový proces lze rozdělit do několika etap:

1. sestavení, projednání a schválení rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu
2. hospodaření podle rozpočtu během rozpočtového období
3. plnění rozpočtu a jeho kontrola
4. změny rozpočtu rozpočtovými opatřeními
5. hodnocení rozpočtu, následná kontrola a přehled o skutečném plnění rozpočtu
6. sestavení, projednání a schválení závěrečného účtu včetně zprávy auditora

Základními dokumenty rozpočtového procesu jsou:

1. **rozpočet obce**
2. **pravidla rozpočtového provizoria**
3. **střednědobý výhled rozpočtu**
4. **rozpočtová opatření**

5. závěrečný účet

Rozpočet obce je finanční plán, kterým se řídí financování obce. Jedná se o základní dokument finančního hospodaření. Sestavuje se na jeden kalendářní rok.

Pravidla rozpočtového provizoria schvaluje zastupitelstvo obce v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12. Těmito pravidly se obec řídí při svém hospodaření do doby schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok.

Střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem obce, který slouží pro střednědobé finanční plánování jeho hospodářství. Sestavuje se na období 2–5 let po schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Zpracování střednědobého výhledu přináší obcím zkvalitnění řízení hospodaření a odvrácení hrozby zadlužení obce.

Rozpočet by měl být stabilní a závazný. Obec hospodaří podle schváleného rozpočtu, ale může dojít ke změně podmínek a předpokladů pro hospodaření, které obec při sestavování rozpočtu nepředpokládala, a následným změnám rozpočtu. Změny rozpočtu se provádějí **rozpočtovými opatřeními** dle [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Rozpočtová opatření se provádějí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje. Po provedení rozpočtově nezajištěného výdaje lze rozpočtová opatření provést pouze:

- při živelné pohromě
- při havárii ohrožující majetek a životy obyvatel
- při plnění peněžních povinností uložených pravomocným rozhodnutím
- při obdržení dotace před koncem kalendářního roku
- při prominutí odvodu penále příspěvkové organizaci

Rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti a jsou schvalována průběžně.

2.2.1 Rozpočtová opatření

Rozpočtové opatření je v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#):

- přesun rozpočtových prostředků uvnitř rozpočtu na straně příjmů nebo výdajů, **aniž by se změnil celkový objem rozpočtu**
- použití nových rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž **se zvýší celkový objem rozpočtu**
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů; tímto **opatřením se objem rozpočtu snižuje**

Kdy může dojít ke změnám rozpočtu (rozpočtovým opatřením):

- **organizační změny**, které jsou natolik závažné, že se mění počet příjmů rozpočtových prostředků z důvodu přijatých dotací, počtu subjektů (například vznik nových příspěvkových organizací)

- **metodické změny**, které jsou vyvolány změnou právních předpisů ovlivňující finanční hospodaření obce a jeho organizací; mohou to být i změny vyvolané cenovou regulací
- **věcné změny**, které jsou vyvolány různými objektivními vlivy (např. snížení příjmů z daní, s nimiž obec ve svém rozpočtu počítala)

Kdy změny rozpočtu není nutné realizovat:

- v oblasti příjmů
- v případě nedočerpání rozpočtu v oblasti výdajů
- při nedočerpání účelových dotací v oblasti výdajů
- při zapojení zůstatku bankovních účtů k 31. 12.

Změny rozpočtu přísluší schvalovat zastupitelstvu obce, pokud zastupitelstvo obce nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, starostovi obce a obecnímu úřadu) na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. **Není vhodné, aby zastupitelstvo ÚSC přenechalo rozhodování o změnách rozpočtu radě nebo starostovi bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv ani taková úprava by nebyla v rozporu se zákonem.**

Rozpočtová opatření je v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb.](#) nutno zveřejnit do 30 dní ode dne schválení rozpočtového opatření na úřední desce a webových stránkách obce po dobu schváleného rozpočtu, ke kterému se vztahuje.

2.2.2 Kontrola plnění rozpočtu

Za plnění rozpočtu jsou odpovědné orgány obce, které průběžně kontrolují plnění rozpočtu a předkládají zprávu o plnění. Hledají vhodná účinná opatření, která by mohla odstranit působení negativních vlivů v rozpočtovém hospodaření. **Rada obce** jakožto výkonný orgán má vyhrazeno zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu. **Zastupitelstvo obce** je povinno zřídit jako své kontrolní a iniciativní orgány **finanční výbor a kontrolní výbor**.

Obce uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření po celý rozpočtový rok. Obce zajišťují výkon finanční kontroly kontrolními orgány v souladu se **[zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#)**. Zaměřují se na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje.

Rozlišujeme **kontrolu předběžnou, průběžnou a následnou**:

1. **Předběžná kontrola** je spojena s kontrolní činností před schválením závazku a před samotným uskutečněním výdaje. Jejím úkolem je zajistit, aby nedošlo k situaci, že nebude zajištěno rozpočtové krytí předpokládaného výdaje. Za tuto skutečnost je zodpovědný pověřený správce rozpočtu.
2. **Průběžná kontrola** se zaměřuje především na to, zda se dodržují stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádání a vyúčtování schválených operací, zda jsou postupy přizpůsobeny

nově vzniklým rizikům, zda jsou prováděny včas a přesně zápisy o uskutečněných operacích ve výkazech a informačních systémech.

3. Důležitá je **následná kontrola** a analýza údajů ročního hospodaření a plnění rozpočtu na konci každého rozpočtového období. Následná kontrola ověřuje, zda údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků. Ověřuje, zda tyto údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky, jestli přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schváleným rozpočtem, programy, projekty a uzavřenými smlouvami. Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření obce souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu.

2.2.3 Závěrečný účet

Závěrečný účet obsahuje souhrnné údaje o ročním hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Závěrečný účet obsahuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů dle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem, finanční operace včetně tvorby a použití fondů. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a zpráva o přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok.

Obec má povinnost zveřejnit návrh závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dní před dnem zahájení projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření. Na úřední desce může být návrh závěrečného účtu zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o plnění příjmů a výdajů rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby a závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření. Zveřejnění musí trvat až do doby schválení závěrečného účtu. Připomínky k návrhu závěrečného účtu mohou občané obce uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce.

Závěrečný účet projednává a schvaluje zastupitelstvo obce nejpozději do 30. 6. následujícího roku.

Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením:

- **souhlasu s celoročním hospodařením bez výhrad** nebo
- **souhlasu s výhradami**, na základě kterých přijme obec opatření potřebné k nápravě zjištěných chyb a nedostatků a vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily obci škodu

Po projednání a schválení závěrečného účtu na jednání zastupitelstva obce zveřejní obec závěrečný účet včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení a současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Tímto způsobem musí být zpřístupněn až do schválení závěrečného účtu za následující rozpočtový rok.

2.2.4 Časový harmonogram rozpočtového procesu

Dokument	Datum	Kód dat (běžný rok R, předchozí R – 1, následující R + 1)
Střednědobý výhled	Kdykoliv během roku, doporučení přijetí spolu s rozpočtem	1 – 12 R
Pravidla rozpočtového provizoria	Listopad, prosinec předcházejícího roku	11, 12 R – 1
Rozpočet		
Sestavení, projednání, zveřejnění, schválení	Září až prosinec předcházejícího roku	9 – 12 R – 1
Rozpočet v případě přijetí pravidel rozpočtového provizoria		
Sestavení, projednání, zveřejnění, schválení	Leden až březen běžný rok	1 – 3 R
Rozpočtová opatření	Běžný rok (např. ke čtvrtletí)	R
Závěrečný účet		
Sestavení, projednání, zveřejnění, schválení	Nejpozději k 30. 6. následujícího roku	6 R + 1

2.2.5 Zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu

Obec má povinnost **zveřejňovat dokumenty** rozpočtového procesu v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Povinnost dlouhodobého zveřejnění schválených dokumentů rozpočtového procesu	Povinnost krátkodobého zveřejnění návrhů dokumentů rozpočtového procesu
Schválený střednědobý výhled rozpočtu zveřejnit do 30 dní od schválení v ZO do doby příštího schválení SV	Návrh střednědobého výhledu rozpočtu v rozsahu příjmy, výdaje v jednotlivých letech a dlouhodobé závazky a pohledávky zveřejnit nejméně 15 dnů před zahájením projednávání v ZO
Schválený rozpočet , popřípadě schválená pravidla rozpočtového provizoria zveřejnit do 30 dní od schválení v ZO do doby příštího schválení R nebo pravidel PRP	Návrh rozpočtu příjmů a výdajů dle nejvyšších jednotek druhového třídění (třídy 1, 2, 3, 4, 5, 6) zveřejnit nejméně 15 dnů před zahájením projednávání v ZO
Schválená rozpočtová opatření ZO a RO zveřejnit do 30 dní ode dne schválení, a to po dobu zveřejnění rozpočtu, ke kterému se rozpočtové opatření vztahuje	
Schválený závěrečný účet zveřejnit do 30 dní od schválení v ZO do doby příštího schválení ZÚ	Návrh závěrečného účtu v rozsahu příjmy a výdaje nejvyšší druhové třídy (třídy 1, 2, 3, 4, 5, 6), včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření zveřejnit nejméně 15 dnů před zahájením projednávání v ZO
ZO – zastupitelstvo obce RO – rada obce SV – střednědobý výhled	R – rozpočet PRP – pravidla rozpočtového provizoria ZÚ – závěrečný účet

2.3 Vnitřní předpisy obce upravující rozpočtový proces

Obce vydávají směrnice, které upravují rozpočtový proces a jeho jednotlivé etapy v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), způsob sestavování dokumentů rozpočtového procesu, povinnosti zveřejňování a odpovědnost. Směrnice zároveň zachycují i organizační zajištění rozpočtového procesu, kompetence, formu, termíny předkládání údajů k rozpočtovému procesu odpovědnými zaměstnanci (orgány) a vzájemnou koordinaci a spolupráci.

2.4 Využití různých metod sestavování územních rozpočtů

V České republice existuje celá řada způsobů tvorby rozpočtů, které mohou být aplikovány na úrovni obcí. Mezi nejznámější **tradiční metody tvorby rozpočtů** patří:

- **přírůstková (indexová) metoda**
- **metoda fixně stanoveného rozpočtu**
- **metoda nulového základu (Zero Based Budgeting)**
- **metoda rozpočtování dle výsledku**
- **metoda programového rozpočtování**
- **metody participativního rozpočtování**

Přírůstková metoda tvorby rozpočtu je ze strany obcí nejvíce používaná. Je založena na rozpočtu uplynulého roku, kdy jeho příjmy a výdaje se upraví koeficientem inflace. V tomto případě obce při plánování svých výdajů vycházejí z odhadu, a to ze současného rozpočtu, který je považován za základ, a při návrhu rozpočtu zohledňují inflaci, demografické změny (například počet žáků), požadavky v důsledku nové legislativy, investiční projekty. Základem je odhad a stanovení meziročních změn. Hlavní výhodou je rychlost sestavení rozpočtu a jednoduchost sestavování. Nevýhodou může být ta skutečnost, že rozpočet minulého roku může obsahovat chyby, které tak obec může opakovat. Tato metoda nevede úředníky k hledání úspor – naopak umožňuje nadhodnocení položek a tím vytváření rezerv.

Metoda fixně stanoveného rozpočtu vychází z pevně stanovené částky určené pro provoz organizace a lze ji zvyšovat o očekávanou míru inflace. Metoda je vhodná pro obce, které prostřednictvím vlastní organizace provádějí každoroční realizaci činností stejného účelu. Obec může poskytovat organizaci zajišťující službu paušální finanční částku, kterou si organizace rozdělí mezi jednotlivé nákladové položky.

Metoda nulového základu podrobuje každou činnost zkoumání. Jednotlivé činnosti jsou prioritně seřazeny dle důležitosti, v první fázi bez ohledu na disponibilní zdroje. Poté jsou porovnávány se zdroji k jejich použití a jsou vybrány jen ty činnosti, které lze za daných finančních možností uskutečnit. Tato metoda vytváří tlak na hledání úspor. Její použití je velice časově náročné.

Metoda rozpočtování dle výsledku vyžaduje od představitelů obce porovnávat, zda využití zdrojů bylo efektivní a hospodárné a zároveň zda bylo dosaženo žádoucích účinků a cílů. V tomto případě rozpočtový proces na jedné straně poskytuje a zohledňuje zdroje a na druhé straně stanovuje kritéria

a cíle výstupu. Výsledky, ukazatele, skutečné náklady a jejich odchylky od plánované úrovně by měly být monitorovány a hodnoceny na úrovni každé organizace.

Metodou programového rozpočtování se rozpočet netvoří podle organizační struktury a podle odpovědnosti za jednotlivé kapitoly rozpočtu, ale podle účelnosti. Tato metoda je využívána při hodnocení investičních projektů. V první řadě jsou definovány cíle, kterých má být dosaženo. Poté hodnotíme jednotlivé projekty podle účelnosti, přínosu pro obec v porovnání s náklady na jejich dosažení. Na základě tohoto porovnání jsou vybrány projekty, které jsou zařazeny do rozpočtu na daný rok. Výhodou tohoto přístupu je efektivní alokace finančních prostředků obce a nevýhodou je vysoká pracnost a náročnost této metody. Dále může být problém s objektivním hodnocením projektů a měřením užitku. Obec si může jako jeden ze svých cílů stanovit např. péči o staré občany. Tato metoda zohledňuje, že služby (poskytování bydlení v domech pro seniory, terénní pečovatelská služba atd.) přispívají k danému cíli – péči o staré občany.

V současné době využívána **metoda participativního rozpočtování umožňuje, aby se občané obce zapojili do rozhodování o rozvoji své obce.** Obec vymezí část peněz ze svého rozpočtu a občané pak předkládají návrhy, jak tyto finanční prostředky využít. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence zástupců obce setkávají na veřejných diskusích a závěrem je veřejné hlasování o tom, které návrhy by měly být realizovány.

Neexistuje žádná ideální univerzální metoda, jak sestavit dobrý rozpočet obce. V praxi se zpravidla přistupuje ke kombinaci více metod.

3 RIZIKA PROTIZÁKONNÉHO A NETRANSPARENTNÍHO POSTUPU

3.1 Zastupitelstvo a zastupitelé jako aktéři tvorby a implementace rozpočtu obce

3.1.1 Práva a povinnosti členů zastupitelstva obce

[Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích](#), neupravuje speciální oprávnění člena zastupitelstva obce ve vztahu k rozpočtu obce, ale **obecná práva, kterými je člen zastupitelstva obce vybaven**:

- **právo iniciativy**: právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání – zastupitel tedy může vznášet aktivní návrhy při přípravě či projednávání rozpočtu
- **právo interpelace**: právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec zřídila, a to například také v souvislosti s hospodařením
- **právo na informace**: právo požadovat od zaměstnanců zařazených do obecního úřadu jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace, které souvisí s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, např. v souvislosti s rozpočtovým procesem

Mezi **povinnosti člena zastupitelstva obce patří**:

- zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě jiných orgánů obce, jejichž je členem
- plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží
- hájit zájmy občanů obce
- řídit se při výkonu své funkce zákony
- dodržovat pravidla transparentnosti, účelnosti a hospodárnosti

Jednotliví členové zastupitelstva obce nemají v rámci rozpočtového procesu rozhodovací pravomoc. Mají ji jako členové kolektivního orgánu v rámci zastupitelstva obce (nebo rady obce, pokud jsou jejími členy) jako celku.

3.1.2 Pravomoci orgánů obce v rámci rozpočtového procesu

V rámci rozpočtového procesu obce jsou uplatňovány **pravomoci jednotlivých orgánů obce a orgánů jejího zastupitelstva**:

1. zastupitelstva obce
2. rady obce
3. starosty obce
4. obecního úřadu
5. finančního výboru zastupitelstva obce
6. kontrolního výboru zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce:

Do výlučné pravomoci zastupitelstva obce patří **schvalování** střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu, pravidel rozpočtového provizoria, účetní závěrky a závěrečného účtu.

Dále zastupitelstvu přísluší rozhodovat o změnách rozpočtu formou rozpočtových opatření, pokud zastupitelstvo obce nestanovilo kompetence radě obce, starostovi obce nebo dalším orgánům (obecnímu úřadu) na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. **Není vhodné, aby zastupitelstvo ÚSC přenechalo rozhodování o změnách rozpočtu radě nebo starostovi bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv ani taková úprava by nebyla v rozporu se zákonem.**

Zastupitelstvo obce rozhoduje o těchto úkonech, které ovlivňují rozpočtové hospodaření obce: o zřizování trvalých a dočasných peněžních fondů obce; o poskytování věcných a peněžitých darů fyzickým a právnickým osobám nad 20.000,- Kč v jednom kalendářním roce; o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50.000,- Kč v jednotlivých případech fyzickým nebo právnickým osobám včetně uzavření veřejnoprávních smluv; o peněžitých a nepeněžitých vkladech do právnických osob; o vzdání se práva a prominutí pohledávky nad 20.000,- Kč; o schválení dohody o splátkách se lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců; o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky; o převzetí dluhu, ručitelského závazku a o majetkoprávních úkonech, např. prodeji nemovitého majetku; o právu stavby.

Rada obce:

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. V rámci rozpočtového procesu rada obce projednává střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet, závěrečný účet.

Rada obce rozhoduje o těchto úkonech, které ovlivňují rozpočtové hospodaření obce: o poskytování věcných a peněžitých darů fyzickým a právnickým osobám do 20.000,- Kč v jednom kalendářním roce; o vzdání se práva a prominutí pohledávky do 20.000,- Kč; o schválení dohody o splátkách se lhůtou splatnosti kratší než 18 měsíců; o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí do 50.000,- Kč v jednotlivých případech fyzickým nebo právnickým osobám; o vzdání se práva a prominutí pohledávky do 20.000,- Kč; o majetkoprávních úkonech obce, například pronájmu, výpůjčce, pachtu, výprose.

V obcích, kde není zřízena rada, plní úlohu rady starosta v záležitostech, které si nevyhradilo zastupitelstvo obce.

Starosta obce:

Starosta provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. V rámci rozpočtového procesu se podílí na sestavení a projednání střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu, závěrečného účtu. Dále odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce, za informovanost občanů obce a za nastavení vnitřního kontrolního systému v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#).

Obecní úřad:

Obecní úřad, v jehož čele stojí starosta, plní úkoly vyplývající ze schváleného rozpočtu. Jedná se o úkoly v rámci samostatné působnosti, přípravu a sestavení střednědobého výhledu rozpočtu, přípravu samotného rozpočtu a závěrečného účtu.

Odpovědnost za čerpání a plnění rozpočtu má **příslušný správce rozpočtu**, odpovědná osoba, která byla pověřena v souladu s [§ 26 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Jde o odpovědnost za [příslušný § a položku](#), například § 3319 ostatní záležitosti kultury, § 3722 komunální odpad dle platné rozpočtové skladby atd.

Finanční výbor:

Finanční výbor je iniciativní a kontrolní orgán zastupitelstva obce. Vykonává kontrolu plnění rozpočtu, provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a může plnit i další úkoly, kterými ho pověří zastupitelstvo obce. Finanční výbor zpravidla projednává návrh rozpočtu, střednědobého výhledu a závěrečného účtu.

Kontrolní výbor:

Kontrolní výbor je iniciativní a kontrolní orgán zastupitelstva obce, který především kontroluje dodržování právních předpisů obce. Kontrola se může týkat rozpočtového hospodaření, a to dodržování předpisů a směrnic rozpočtového procesu.

3.1.3 Platnost usnesení zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. **K platnému usnesení zastupitelstva obce nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce.**

Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce. Zasedání zastupitelstva obce se konají v územním obvodu obce. Zastupitelstvo obce vydá **jednací řád**, v němž stanoví podrobnosti o jednání zastupitelstva obce. **Zasedání zastupitelstva obce je veřejné.**

Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém **programu připravovaného zasedání** zastupitelstva obce. Informaci vyvěsí na úřední desce obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce. Kromě toho může informaci uveřejnit způsobem v místě obvyklým.

Právo předkládat **návrhy k zařazení na pořad jednání** připravovaného zasedání zastupitelstva obce mají jeho členové, rada obce a výbory. O zařazení návrhů přednesených v průběhu zasedání zastupitelstva obce na program jeho jednání rozhodne zastupitelstvo obce.

O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje **zápis**, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů zastupitelstva

obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis, který je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva obce.

3.1.4 Odpovědnost za škodu

Člen zastupitelstva obce má odpovědnost za případnou škodu způsobenou při výkonu své funkce.

§ 159 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník:

Kdo přijímá funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

Kdy vzniká obci škoda? Nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Například v těchto případech:

- Starosta rozhodl v pravomoci vyhrazené zastupitelstvu obce.
- Když je uzavřena nevýhodná smlouva (prodej majetku obce za nevýhodnou cenu).
- Zastupitelstvo obce rozhodlo o prodeji nemovitého majetku bez předchozího řádného zveřejnění úmyslu prodeje min. 15 dní před projednáním v zastupitelstvu obce (takové právní jednání je neplatné, jedná se o absolutní neplatnost prodeje a osoba, která měla oprávněný zájem, se může domáhat u obce náhrady škody nebo marně vynaložených nákladů).
- Zastupitelstvo obce rozhodlo o prodeji nemovitého majetku ne za cenu v místě a čase obvyklou bez řádného zdůvodnění. Jde-li o cenu nižší než obvyklou a není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.
- Obec porušila povinnost chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení, tím že nepojistila svůj majetek a došlo ke škodám na majetku.
- Obec porušila povinnost trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, ze strany obce nedošlo k vymáhání pohledávky a tím k promlčení nebo zániku finančního závazku.
- Rada obce nerozhodla o úkonu spadajícím do její vyhrazené pravomoci dle [§ 102 zákona o obcích](#), nezabezpečovala hospodaření obce dle schváleného rozpočtu, neprováděla rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce.
- Když obec porušila [zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#).
- Pokud se obec dopustila přestupku:
 - dle [zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků](#);
 - dle [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Problematice přestupků je věnována další podkapitola.

3.2 Problematika přestupků

3.2.1 Přestupky dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Přestupky dle [§ 268 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#)

Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupku tím, že:

- **nedodrží pravidla stanovená zákonem o zadávání veřejných zakázek a ovlivní nebo může ovlivnit výběr dodavatele;** například nesprávné stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, pokud mělo za následek použití mírnějšího režimu při jejím zadání, kdy místo v nadlimitním režimu byla zakázka zadána v podlimitním režimu;
- **stanoví zadávací podmínky v rozporu se zákonem a zadá veřejnou zakázku, uzavře rámcovou dohodu nebo se soutěž o návrh považuje po výběru návrhu za ukončenou;** například když zadavatel stanoví zadávací podmínky v rozporu se zákonem, podmínky nesouvisí s předmětem zakázky nebo jsou nastaveny diskriminačně;
- **nepořídí nebo neuchová dokumentaci o zadávacím řízení 10 let od ukončení zadávacího řízení;** například se jedná i o případ, kdy zadavatel dokumentaci sice pořídí, ale neuchová po celou dobu povinné archivace a není schopen doložit dokumenty k aktuální fázi zadávacího řízení;
- **postupuje při vyřizování námitek v rozporu s [§ 245 odst. 1–4](#);** zadavatel se tak může dopustit přestupku, jestliže v zákonem stanovené lhůtě neodešle rozhodnutí o námitkách stěžovateli nebo rozhodnutí o odmítnutí námitek není odůvodněno, popřípadě zadavatel nepoučí stěžovatele o možnosti podat návrh na přezkoumání úkonů zadavatele Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a povinnosti doručit v zákonné lhůtě stejnopis návrhu i zadavateli.

Obec se dále dopustí přestupku tím, že nesplní některou z povinností podle [§ 252, odst. 1, 3, 4, § 254 odst. 5, 6](#) nebo [§ 258 odst. 1](#) vůči Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže:

- Jedná se o případy, kdy zadavatel nedoručil Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále ÚOHS) své vyjádření k obdrženému návrhu v zákonem stanovené lhůtě nebo současně neodešle dokumentaci k zadávacímu řízení nebo kdy zadavatel neodešle ÚOHS zadávací dokumentaci zákonem stanoveným způsobem, tedy prostřednictvím datové schránky nebo datovou zprávou opatřenou uznávaným elektronickým podpisem.
- Dalšími případy přestupku je neplnění povinnosti doručit po obdržení návrhu na uložení zákazu plnění smlouvy ÚOHS v desetidenní lhůtě veškeré dokumenty obsahující zadávací podmínky a dokumentaci k zadávacímu řízení nebo nesplnění povinnosti doručit vyjádření zadavatele k návrhu.

- Zadavatel se rovněž dopustí přestupku tehdy, pokud na základě žádosti ÚOHS mimo správní řízení neodešle do 10 dnů dokumentaci o zadávacím řízení nebo nedodrží způsob tohoto odeslání ([§ 258 odst. 1](#)).

Za tyto přestupky je možno obci jako zadavateli veřejné zakázky uložit pokutu v rozmezí 1 mil. – 20 mil. Kč

Přestupky dle [§ 269 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#)

Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupků při uveřejňování podle zákona o zadávání veřejných zakázek tím, že:

- neodešle k uveřejnění oznámení o zadání veřejné zakázky nebo oznámení o uzavření rámcové smlouvy do věstníku veřejných zakázek
- neodešle k uveřejnění oznámení o zrušení zadávacího řízení do věstníku veřejných zakázek
- neodešle k uveřejnění oznámení o změně smlouvy na veřejnou zakázku do věstníku veřejných zakázek
- neuveřejní písemnou zprávu zadavatele na profilu zadavatele do 30 pracovních dnů od ukončení zadávacího řízení, tzn. od uzavření smlouvy o dílo

Přestupku se v těchto případech zadavatel dopustí nejen tím, že požadované informace neodešle vůbec, ale také tehdy, když je odešle pozdě nebo nedodrží stanovený způsob odeslání.

Za tyto přestupky lze obci jako zadavateli veřejné zakázky uložit pokutu do výše 200.000,-Kč.

Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupku tím, že:

- nezveřejní uzavřenou smlouvu na veřejnou zakázku podle [§ 219 odst. 1](#), jejíž cena přesáhla 500.000,- Kč bez DPH, včetně všech změn a dodatků na profilu zadavatele
- nezveřejní smlouvu v termínu do 15 dnů na profilu zadavatele včetně dodatků

Existuje výjimka, kdy není nutno zveřejňovat smlouvy, které byly uveřejněny podle zákona o registru smluv.

Za tyto přestupky je možno obci jako zadavateli veřejné zakázky uložit pokutu do výše 1.000.000,- Kč.

3.2.2 Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Přestupky dle [§ 22a\) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#)

Obec se dopustí přestupku tím, že:

- v rozporu s [§ 2](#) odst. 1 nezpracuje rozpočtový výhled, finanční hospodaření obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu
- v rozporu s [§ 10c](#) odst. 1 nezveřejní dotační program na úřední desce způsobem umožňující dálkový přístup nejpozději do 30 dní před počátkem lhůty dotačního řízení, program se zveřejňuje nejméně po dobu 90 dnů ode dne zveřejnění
- v rozporu s [§ 10d](#) odst. 1 a 2 nezveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci včetně dodatků na své úřední desce způsobem umožňující dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření smlouvy nebo jejího dodatku o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci ve výši 50.000,- Kč v daném roce jednomu příjemci do 30 dní na období 3 let
- v rozporu s [§ 13](#) odst. 1 když rozpočet není schválen před 1. lednem rozpočtového roku, nehospodáří podle schválených pravidel rozpočtového provizoria
- neprovede změny schváleného rozpočtu podle [§ 16](#) odst. 2 rozpočtovým opatřením, kdy se rozpočtová opatření evidují podle časové posloupnosti před nezajištěným výdajem, a i to jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám nebo jestliže hrozí nebezpečí rozpočtového schodku
- zpracuje rozpočet v rozporu s [§ 12](#) odst. 1 ne dle platné rozpočtové skladby v souladu s [vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě](#)
- v rozporu s [§ 14](#) neprovede neprodleně po schválení rozpočtu jeho rozpis na podrobnou rozpočtovou skladbu, součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů subjektům, které jsou povinny se jimi řídit
- v rozporu s [§ 15](#) odst. 1 nevykonává kontrolu svého hospodaření po celý rozpočtový rok v souladu se [zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole](#)
- v rozporu s [§ 17](#) odst. 4 nezajistí přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok dle [zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření](#)

Obec se dopustí přestupku tím, že v rozporu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#):

- [§ 3](#) odst. 3 nezveřejní návrh střednědobého výhledu rozpočtu minimálně 15 dní na úřední desce města a na internetových stránkách před zahájením projednávání v orgánu obce zastupitelstvu obce, zveřejnění musí trvat až do schválení střednědobého výhledu rozpočtu
- [§ 3](#) odst. 4 nezveřejní střednědobý výhled rozpočtu na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně do 30 dnů ode dne jeho schválení na zasedání zastupitelstva obce, kdy střednědobý výhled rozpočtu musí být tímto způsobem zpřístupněn do schválení nového střednědobého výhledu rozpočtu

- [§ 11](#) odst. 2 zpracuje a schválí rozpočet, který neobsahuje stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie, na jehož realizaci se podílí
- [§ 11](#) odst. 3 nezveřejní návrh rozpočtu minimálně 15 dní na úřední desce města a na internetových stránkách před zahájením projednávání v orgánu obce zastupitelstvu obce, kdy zveřejnění musí trvat až do schválení rozpočtu
- [§ 11](#) odst. 4 nezveřejní rozpočet, rozpočtové opatření a pravidla rozpočtového provizoria na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně do 30 dnů ode dne jejich schválení; rozpočet, pravidla rozpočtového provizoria musí být tímto způsobem zpřístupněny do schválení rozpočtu na následující rozpočtový rok; změny rozpočtu schválenými rozpočtovými opatřeními zveřejněny do 30 dnů obdobným způsobem po dobu schváleného rozpočtu, ke kterému se vztahuje
- [§ 17](#) odst. 6 nezveřejní návrh závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů přede dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce; na internetových stránkách úplné znění návrhu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření; na úřední desce v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o plnění příjmů a výdajů rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby a závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření; zveřejnění musí trvat až do schválení závěrečného účtu v zastupitelstvu obce
- [§ 17](#) odst. 8 nezveřejní závěrečný účet včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách do 30 dní ode dne jeho schválení na úřední desce města a webových stránkách města, zpřístupnění závěrečného účtu musí být do schválení závěrečného účtu za následující rozpočtový rok

Za tyto přestupky je možno udělit obci pokutu do výše 1.000.000,- Kč.

3.2.3 Přestupky dle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků

[Přestupky dle § 14 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků](#)

Obec se dopustí přestupku dle [§ 14 zákona č. 420/2004 Sb.](#), když:

- do 15 dnů ode dne projednání zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření auditorem v orgánech obce nepředá její stejnopis příslušnému přezkoumávajícímu orgánu
- do 15 dnů po projednání zprávy o výsledku přezkoumávajícího orgánu nebyla přijata opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření a nebyla podána písemná informace příslušnému přezkoumávajícímu orgánu nejpozději do 15 dnů po projednání této zprávy spolu se závěrečným účtem v orgánech obce
- nebyla podána písemná informace příslušnému přezkoumávajícímu orgánu o přijetí opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření

zpracované přezkoumávajícím orgánem, nebo auditorem a nebyla uvedena lhůta, ve které bude příslušnému přezkoumávajícímu orgánu podána písemná zpráva o plnění přijatých opatření k odstranění nedostatků

- přezkoumávajícímu orgánu, auditorovi nebyly na jeho žádost poskytnuty vyžadované doklady, jiné písemnosti, informace nebo vysvětlení podle kontrolního řádu

Za tyto přestupky lze uložit obci pokutu do 50 000,- Kč.

3.3 Využívání kontrolních mechanismů a kontrola organizací založených nebo zřízených obcí

3.3.1 Přezkoumávání hospodaření obcí – obecná charakteristika

[Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), obcím stanovuje povinnost dát si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Přezkoumání upravuje [zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí](#).

Přezkoumání hospodaření provádí:

- **u obcí** krajský úřad v přenesené působnosti, auditor nebo auditorská společnost
- **u hlavního města Prahy** Ministerstvo financí, auditor nebo auditorská společnost
- **u městských částí hlavního města Prahy** Magistrát hlavního města Prahy v přenesené působnosti, auditor nebo auditorská společnost

Obce mohou požádat o přezkoumání hospodaření krajský úřad do 30. 6. každého kalendářního roku, nebo oznámí, že přezkoumání zadají auditorovi nebo auditorské společnosti. Na základě požádání obcí o přezkoumání hospodaření vypracují krajské úřady časové plány přezkoumání na období od sestavení plánu do června následujícího roku. Dále vypracují přehled o obcích, které se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi či auditorské společnosti. Časové plány a přehled o obcích předají krajské úřady Ministerstvu financí do 21. července každého kalendářního roku. Na základě plánu se vykonávají do konce kalendářního roku dílčí přezkoumání za předchozí část kalendářního roku a po skončení kalendářního roku se vykonávají dílčí přezkoumání za zbývající část předchozího kalendářního roku.

Jednorázová přezkoumání hospodaření může krajský úřad uskutečnit u obcí, které k 1. lednu mají počet obyvatel menší než 800 a nevykonávají hospodářskou činnost.

V případě, že se obec rozhodne zadat přezkoumání **auditorovi nebo auditorské společnosti** a uzavře písemnou smlouvu o poskytnutí auditorské činnosti, o uzavření této smlouvy informuje příslušný krajský úřad nejpozději do 31. 1. následujícího roku.

V případě, že by obec nesplnila povinnost požádat o přezkoumání hospodaření krajský úřad ani ho nezdala auditorovi či auditorské společnosti, oznámí krajský úřad zastupitelstvu obce do 28. 2. následujícího roku tuto skutečnost a přezkoumání vykoná z vlastního podnětu.

Kdo má **odpovědnost** za včasné objednání přezkoumání hospodaření?

- v souladu se zákonem [č. 128/2000 Sb., o obcích](#), starosta
- dle [zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze](#), primátor (v případě městských částí hlavního města Prahy starosta městské části)

Auditor přezkoumává hospodaření obce ve stejném rozsahu jako kontrolor. Přezkoumání hospodaření obce auditorem podléhá doзору státu. Dozor nad přezkoumáním přísluší Ministerstvu financí a písemná zpráva o výsledcích dozorů se předává Ministerstvem financí Komoře auditorů ČR.

Osoby povinné poskytnout součinnost při přezkoumání hospodaření:

- **právnícká nebo fyzická osoba**, která pro obec dodává nebo dodala zboží, konala práce nebo poskytla služby
- **příspěvková organizace** zřízená obcí, u které přezkoumávající orgán kontroluje hospodaření a nakládání s majetkem a příspěvky od zřizovatele

3.3.2 Předmět přezkoumání hospodaření obcí

Předmětem přezkoumání hospodaření obcí jsou údaje o ročním hospodaření obcí, které tvoří součást závěrečného účtu. Jedná se o:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu
- finanční operace týkající se tvorby a použití fondů
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti obce
- peněžní prostředky týkající se sdružených prostředků s více obcemi nebo smlouvy s právníckými osobami
- finanční operace týkající se cizích zdrojů
- vyúčtování a vypořádání vztahů ke státnímu rozpočtu, státním fondům a krajům
- nakládání a hospodaření s majetkem státu, hospodaření obce
- zadávání veřejných zakázek dle [zákona č. 134/2016 Sb.](#)
- stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi
- ručení za závazky fyzických a právníckých osob
- zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob
- zřizování věcných břemen k majetku obce
- účetnictví vedené obcí

Předmět přezkoumání hospodaření se ověřuje z hlediska:

- dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy o finančním hospodaření s majetkem, o účetnictví a odměňování

- souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem
- dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití
- věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích

3.3.3 Práva a povinnosti zúčastněných subjektů při přezkoumání hospodaření

Práva kontrolorů:

- vstupovat do objektů, na pozemky a do prostor souvisejících s přezkoumáním
- seznamovat se s utajovanými informacemi
- nahlížet do písemností souvisejících s přezkoumáním a pořizovat si kopie
- právo na nezbytnou součinnost ze strany obce
- právo na předložení dokladů, předpisů a pravdivých informací
- seznámit se s výsledky přezkoumání hospodaření finančních kontrol v obci

Povinnosti kontrolorů:

- oznámit představiteli obce (zpravidla starostovi) zahájení přezkoumání
- prokázat se pověřením a služebním průkazem
- postupovat při přezkoumání tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, metodou reprezentativnosti daného výběru
- zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvedí při přezkoumání hospodaření obce
- zajistit ochranu převzatých originálních dokumentů proti ztrátě, zneužití a poškození
- vést o průběhu přezkoumání spisovou dokumentaci
- pořídít zápisy z jednotlivých dílčích přezkoumání hospodaření
- předat zástupci obce návrh zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření
- umožnit podat k návrhu zprávy do 30 pracovních dnů písemné stanovisko
- prověřit námitky uplatněné ve stanovisku obce a projednat je nejpozději do 15 dnů
- následně předat konečné znění zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření

Práva obce:

- seznámit se s počátkem přezkoumání hospodaření
- předat námitku o případné podjatosti kontrolorovi
- být informována o přizvaných osobách
- být seznámena s obsahem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření
- doručit kontrolorovi stanovisko k návrhu zprávy
- být seznámena se zprávou o výsledku přezkoumání hospodaření

- obdržet stejnopis zprávy

Povinnosti obce:

- umožnit kontrolorům a přizvaným osobám vstupovat do objektů, na pozemky a do jiných prostor souvisejících s přezkoumáním
- poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon přezkoumání hospodaření
- zajistit součinnost svých zaměstnanců při přezkoumání
- zdržet se jednání, které by vedlo ke zmaření účelu přezkoumání
- poskytnout kontrolorům nezbytné informace a dokumenty

3.3.4 Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření se zpracovává na základě jednorázového přezkoumání hospodaření anebo na základě zápisů z dílčích přezkoumání hospodaření obce.

Obsahem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření jsou:

- identifikační údaje obce
- jména a funkce kontrolorů
- místo a období, za které se přezkoumání hospodaření koná
- popis zjištěných chyb a nedostatků
- označení dokladů a materiálů, ze kterých zjištění vychází
- závěr z přezkoumání
- podpisy kontrolorů
- datum převzetí zprávy představitelem obce

Závěrem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je výrok, zda při přezkoumání hospodaření:

1. nebyly zjištěny chyby a nedostatky;
2. byly zjištěny chyby a nedostatky s malou závažností; nebo
3. byly zjištěny **chyby a nedostatky**:
 - spočívající v porušení rozpočtové kázně z důvodu přestupku dle [zákona č. 250/2000 Sb.](#)
 - v nesprávnosti, neúplnosti a neprůkaznosti účetnictví
 - v pozměňování záznamů nebo dokladů
 - v neodstranění nedostatků z dílčího přezkoumání hospodaření
 - v nevytvoření podmínek k přezkumu

Povinnou náležitostí zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je upozornění na případná rizika, uvedení pohledávek a závazků rozpočtu a podílu zastaveného majetku na celkovém majetku obce.

Nově se v souladu se zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti uvádí výrok o tom, že dluh obce nepřekračuje 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. V opačném případě se uvede, o kolik dluh překračuje průměr jeho příjmů za toto období. Povinnou náležitostí zprávy je i stanovisko obce k návrhu zprávy.

3.3.5 Organizace založené nebo zřízené obcí

Zastupitelstvo obce může jako své organizace zakládat nebo zřizovat:

- vlastní organizační složky
- příspěvkové organizace jako právnické osoby
- školské právnické osoby dle [zákona č. 561/2004 Sb.](#)
- veřejné výzkumné instituce dle [zákona č. 341/2005 Sb.](#)
- obchodní společnosti dle [zákona č. 90/2012 Sb.](#) (pouze akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným),
- ústavy dle [zákona č. 89/2012 Sb.](#)

Organizační složky:

Jsou zřízeny zastupitelstvem obce bez právní subjektivity (bez právní osobnosti). Nejsou samostatnými účetními jednotkami. Jejich rozpočet je součástí rozpočtu zřizovatele. Její pracovníci jsou zaměstnanci obce. Organizační složky jsou vhodné pro činnost, která není rozsáhlá, kde je málo zaměstnanců, nevystupuje ve složitých ekonomických vztazích. Vedoucího organizační složky jmenuje zřizovatel. O zřízení organizační složky se vydává zřizovací listina, kde je určen účel, název, sídlo, povinnosti a případně majetek svěřený organizační složce.

Příspěvkové organizace:

Mají postavení právnické osoby. Jsou zřízeny zastupitelstvem obce pro plnění takových úkolů obce v samostatné působnosti, které jsou svojí povahou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

3.3.6 Zřízení příspěvkové organizace obce

Se zřízením příspěvkové organizace obce souvisí povinnost zřizovatele vydat o jejím zřízení **zřizovací listinu**, která musí obsahovat:

- **úplný název zřizovatele** (tj. obce, a to včetně zařazení obce do okresu)
- **název a sídlo příspěvkové organizace** a identifikační číslo osoby poskytnuté správcem základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací
- **vymezení hlavního účelu** a tomu odpovídajícího předmětu činnosti
- **označení statutárních orgánů** a způsob, jakým vystupují jménem organizace
- **vymezení majetku** ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření (jde o tzv. „svěřený majetek“)

- **vymezení práv**, která příspěvkové organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj, práva a povinnosti spojené s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům atd.
- **okruhy doplňkové činnosti** navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornosti svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně
- **vymezení doby**, na kterou je příspěvková organizace zřízena

Zřizovatel vede o všech jím zřízených příspěvkových organizacích evidenci (v integrovaném agendovém informačním systému registru osob) obsahující tyto údaje:

- název
- identifikační číslo osoby
- datum vzniku
- datum zániku
- statutární orgán
- adresu sídla

Ke **vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace** dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí. Zřizovatel zároveň určí, v jakém rozsahu přechází její majetek, práva a závazky na nové anebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení její majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze u příspěvkových organizací téhož zřizovatele.

Údaje o vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace obce se zveřejňují v Ústředním věstníku České republiky. Zřizovatel je povinen oznámit je Ústřednímu věstníku České republiky do 15 dnů ode dne, kdy k uvedené skutečnosti došlo.

Příspěvková organizace se **zapisuje do obchodního rejstříku**. Návrh na zápis podává zřizovatel.

3.3.7 Majetek příspěvkové organizace obce

Konkrétní způsoby **nabývání majetku příspěvkovou organizací obce** do svého vlastnictví jsou stanoveny v [zákoně č. 250/2000 Sb.](#) **Do svého vlastnictví může příspěvková organizace obce nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to:**

- bezúplatným převodem od svého zřizovatele
- darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele
- děděním
- jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele

Pokud se stane majetek, který příspěvková organizace nabyla do svého vlastnictví bezúplatným převodem od svého zřizovatele, pro ni trvale **nepotřebný**, je její povinností nabídnout jej přednostně bezúplatně zřizovateli. Nepřijme-li zřizovatel nabídku, může příspěvková organizace po jeho předchozím písemném souhlasu majetek převést do vlastnictví jiné osoby za podmínek stanovených obcí v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb.](#)

Příspěvková organizace hospodaří s prostředky z vlastní činnosti, z rozpočtu zřizovatele a z fondů příspěvkových organizací, darů, dotací.

Zákon č. 250/2000 Sb. upravuje v souvislosti s hospodařením příspěvkových organizací obcí:

- **finanční hospodaření** příspěvkových organizací a s tím související zveřejňování střednědobého výhledu rozpočtu a rozpočtu příspěvkové organizace
- **peněžní fondy** příspěvkových organizací, kterými jsou rezervní fond, fond investic, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb, přičemž zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku
- **úvěry, půjčky a ručení** příspěvkové organizace (příspěvková organizace je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele; souhlas se nevyžaduje v případě půjček zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb; příspěvková organizace není oprávněna ručit za závazky třetích osob, ani jinak je zajišťovat)
- **nákup na splátky** příspěvkovými organizacemi (jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele)
- **nakládání s cennými papíry** příspěvkovými organizacemi (příspěvková organizace není např. oprávněna nakupovat akcie či jiné cenné papíry)
- **poskytování darů** příspěvkovými organizacemi (příspěvková organizace není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám ze svého fondu kulturních a sociálních potřeb)
- **zřizování a zakládání právnických osob** (příspěvková organizace **nesmí** zřizovat nebo zakládat právnické osoby, či mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání)

3.3.8 Kontrola příspěvkových organizací obcí

Obce jsou povinny vykonávat pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu hospodaření jimi zřízených nebo založených právnických osob na základě [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#). Rovněž jsou povinny zajistit finanční kontrolu hospodaření příspěvkových organizací ve své působnosti na základě [zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#).

Rozsah kontroly je vymezen v [§ 11 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě](#). Např. v rámci následné kontroly u příspěvkové organizace obec zjišťuje u vybraného vzorku operací, zda jsou v souladu s právními předpisy, rozpočty, smlouvami a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Výsledek vyhodnocení operací je podkladem k prověření přiměřenosti a účinnosti systému finanční kontroly zavedené u kontrolované organizace.

Žádné finanční a majetkové operace u příspěvkových organizací nejsou z kontroly vyjmuty. Zřizovatel může přezkoumávat veškeré náklady a výnosy, čerpání fondů a také použití účelových prostředků poskytnutých z rozpočtu státu nebo kraje. Rozsah kontrol si zvolí zřizovatel sám na základě analýzy rizik.

Obce kontrolují hospodaření příspěvkových organizací, a to plnění závazných ukazatelů, které jim zřizovatel stanovil (například investiční příspěvek, neinvestiční příspěvek, mzdové prostředky).

Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže její plánované výdaje překračují její plánované náklady, nebo jsou její investiční zdroje větší než jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele.

Obce jako zřizovatelé příspěvkových organizací zpravidla k provádění veřejnosprávní kontroly vydávají kontrolní řád a plán kontrol.

Při veřejnosprávní kontrole je nutno věnovat pozornost:

- zřizovací listině – kontrola účtování ve smyslu zřizovací listiny
- náležitostem účetních dokladů
- dodržování správného vedení účetnictví
- účtování dotací – jejich členění na dotace provozní a investiční
- správnosti účtování a čerpání státních dotací
- účtování nákladů a výnosů
- směrnícím příspěvkové organizace
- zavedení vnitřní řídicí finanční kontroly

Obec vykonává kontrolní činnost na místě samém na základě **oznámení o provedení kontroly**, písemného pověření, které příslušnému zaměstnanci vydá vedoucí orgánu veřejné správy, zpravidla starosta obce. Mezi povinnosti kontrolora patří zejména zjistit skutečný stav věci, informace zjištěné kontrolou prokazovat relevantními doklady, dodržovat objektivitu a úplnost kontrolních zjištění. Doklady, o které se výsledky kontroly opírají, musí mít nezpochybnitelnou důkazní hodnotu.

Kontroloři jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly a nezneužít znalosti těchto skutečností a na závěr je vypracován protokol o kontrole.

Cílem kontroly není sankcionovat, ale zavést řád a dohlížet na efektivitu hospodaření příspěvkové organizace. Včasným odhalením nedostatků a jejich případným odstraněním v daném rozpočtovém roce lze předejít zjištění, které mají za následek odvod za porušení rozpočtové kázně a placení penále.

Příspěvková organizace se dopustí porušení rozpočtové kázně tím, že:

- použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu se stanoveným účelem
- převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než rozhodl zřizovatel nebo stanovil zákon
- použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel nebo v jiné výši než stanoví zákon
- použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu
- překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy, neprovede odvod při finančním vypořádání dotace

3.4 Veřejná kontrola a participace na hodnocení fiskální transparentnosti

Pro rozpočtové hospodaření v rámci územní samosprávy je příznačné, že volení zástupci obce – členové zastupitelstva obce – rozhodují o tom, jak naloží s finančními prostředky obce. Daně, tedy hlavní zdroj rozpočtu, platí všichni občané. Voliči, resp. daňoví poplatníci, si volí své zástupce, aby pro ně spravovali věci veřejné. Delegují tak na ně určité pravomoci, což samozřejmě předpokládá určitou důvěru jak v konkrétní zastupitele, tak v celý systém veřejné správy.

Zastupitelé jsou občany (voliči, daňovými poplatníky) pověřeni správou obce. Tím se stávají občanům odpovědni za svá rozhodnutí a hospodaření. Zastupitelstvo má povinnost vysvětlit a zdůvodnit svá jednání. Veřejnost se v rámci rozpočtového procesu může dotazovat a hodnotit v souladu se zásadou účasti veřejnosti.

Práva občana obce zakotvená v zákoně o obcích lze považovat za součást zákonného provedení ústavní zásady vyjádřené v [čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod](#), že „**občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců**“. Členové zastupitelstva skládají účty svým voličům, jsou pod stálou veřejnou kontrolou.

3.4.1 Odpovědnost členů zastupitelstva obce

Rozlišujeme **3 základní typy odpovědnosti zastupitelů:**

1. **politická odpovědnost:** pomáhá občanům kontrolovat ty, kteří zastávají veřejnou funkci; nástrojem politické odpovědnosti jsou komunální volby

2. **právní odpovědnost:** rozhoduje soud, který hodnotí soulad s právními předpisy a může stanovit tresty
3. **administrativní odpovědnost:** různé orgány provádějí kontrolu; systém nadřízenosti a podřízenosti

Politická odpovědnost se týká celého řetězce vztahů: voliči volí zastupitele, zastupitelé volí radu, rada deleguje pravomoci na úřad a zřízené organizace. V opačném pořadí pak také funguje vztah odpovědnosti: úředníci odpovídají radě, rada zastupitelům a zastupitelé voličům. Princip odpovědnosti dává právo se ptát, co zastupitel prosadil a zda byly účelně a hospodárně vynaloženy finanční prostředky. Více veřejně dostupných informací znamená vyšší transparentnost. V souvislosti s rozpočtem pak hovoříme o fiskální transparentnosti.

Fiskální transparentnost se týká záměrů rozpočtové politiky, účetnictví a očekávaného vývoje směrem k široké veřejnosti. Zahrnuje snadný přístup k důvěryhodným, úplným, včasným, srozumitelným a srovnatelným informacím o činnosti samosprávy.

3.4.2 Fiskální transparentnost a její hodnocení

Fiskální transparentnost je nejčastěji definována jako úplné, včasné a systematické zveřejňování rozpočtových informací.

K vyšší transparentnosti přispělo přijetí [zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#). Tento právní předpis zavedl nové povinnosti – zveřejnění veškerých dokumentů rozpočtového procesu.

Jedním z nástrojů zvyšování fiskální transparentnosti je její hodnocení. Základem pro **hodnocení fiskální transparentnosti** je stanovení určitého standardu, jehož míru plnění lze hodnotit. Na nadnárodní úrovni existují dva hlavní standardy, které zpracoval Mezinárodní měnový fond (MMF) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Mezinárodní měnový fond zpracoval **Kodex dobré praxe fiskální transparentnosti**, který definuje čtyři hlavní oblasti:

1. jednoznačné vymezení rolí a zodpovědností
2. otevřenost rozpočtového procesu
3. veřejná dostupnost informací
4. zajištění integrity

Ze zkušeností členských zemí OECD vychází **Principy dobré praxe rozpočtové transparentnosti veřejných financí**, které mají sloužit především jako inspirace pro jednotlivé země při zvyšování transparentnosti veřejných financí. Tyto principy jsou rozděleny do tří oblastí:

1. rozpočtové dokumenty
2. zvláštní údaje
3. integrita, kontrola a odpovědnost

4 EKONOMICKY VÝHODNÉ A TRVALE UDRŽITELNÉ POSTUPY

4.1 Současné trendy udržitelného rozvoje komunální úrovně

4.1.1 Obecná charakteristika udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj byl poprvé definován v 80. letech minulého století jako „takový rozvoj, který naplňuje potřeby přítomných generací, aniž by ohrozil schopnost budoucích generací naplňovat potřeby své“.

Evropský parlament definuje udržitelný rozvoj jako „zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace“.

Podle českého [zákona o životním prostředí](#) je jím: „takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“.

Cílem udržitelného způsobu života je umožnit přežít nám i dalším generacím v co nejpříznivějším životním prostředí. Je založen na vědomí odpovědnosti vůči dnešním i budoucím generacím a na úctě k živé i neživé přírodě.

Hlavním cílem je uvést v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí dalším generacím v co nejméně pozměněné podobě. Udržitelný rozvoj tak znamená především rovnováhu – **rovnováhu mezi třemi základními oblastmi našeho života – ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím**. Politiky založené na koncepci udržitelného rozvoje prosazují uvedení hospodářského a společenského vývoje do souladu s kapacitami ekosystémů, se zachováním přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro nynější i příští generace.

Řada zemí i společenství se snaží o uplatnění principů udržitelného rozvoje zejména prostřednictvím různých strategií. Nejinak je tomu i v případě České republiky nebo Evropské unie. V České republice byla první Strategie udržitelného rozvoje schválena v roce 2004. Aktuálně platný dokument byl jako [Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky](#) schválen usnesením vlády z roku 2010. Slouží jako východisko pro zpracování koncepčních materiálů (sektorových politik či akčních programů) a pro strategické rozhodování v rámci státní správy a územní veřejné správy a pro jejich spolupráci se zájmovými skupinami.

Principy udržitelného rozvoje na regionální úrovni se snaží uplatnit program [Místní agenda 21](#). Věnuje se místnímu rozvoji, povzbuzení ekologické aktivity obyvatel a zájmu o kulturní život měst a obcí. Jedná se zejména například o tyto aktivity: obnova památek, ožívování tradičních zvyklostí a řemesel, udržitelná turistika, péče o krajinu, výsadba stromů, údržba parků, akce pro veřejnost (slavnosti, jarmarky, poutě), ekologické vytápění, třídění komunálního odpadu, nákupy respektující udržitelnost spotřeby a řada dalších aktivit.

4.1.2 Meziobecní spolupráce

Obce zajišťují všechny funkce nutné pro udržitelný a všestranný rozvoj svého území, pro uspokojování potřeb občanů a zvyšování kvality života jejich obyvatel. Důraz je kladen na zajištění odpovídající kvality a dostupnosti veřejných i neveřejných služeb především z oblasti školství, kultury, sociálních služeb atd. Stát usiluje o rozvoj a prosazování participací v rámci udržitelného rozvoje na komunální úrovni. Základem úspěšného rozvoje obcí je stabilní místní řízení, které se opírá o odbornost, spolupráci občanů, organizací, spolků a zároveň o spolupráci obcí. Obce při zajišťování péče o udržitelný rozvoj svého území a o potřeby občanů spolupracují s okolními obcemi. Ke sdružování mohou obce využít různých forem **meziobecní spolupráce**.

Dle současné legislativy jsou možnosti meziobecní spolupráce následující:

1. založení **dobrovolného svazku obcí** dle [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#)
2. společné **založení právnické osoby** obcemi dle [zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#) (např. ústavy)
3. společné **založení právnické osoby** obcemi dle [zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích](#) (společnosti s ručením omezeným, družstva)
4. na základě **smlouvy o společném postupu zadavatelů** mezi obcemi dle [zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek](#) (obce chtějí společným postupem zadat konkrétní veřejnou zakázku)
5. na základě **smlouvy o sloučení obcí** v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (vzniká nová obec)
6. na základě **smlouvy o připojení obce** v souladu se [zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (po připojení obce k sousední obci zanikne připojovaná obec, zatímco obec, ke které se jiná obec připojí, rozšíří své území o území připojené obce)
7. na základě **dohody o změně hranic** obcí dle [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#) (při změně hranic obcí nedochází k zániku dosavadní obce ani ke vzniku obce nové, ale mění se hranice mezi sousedními obcemi; důvody mohou souviset s dopravní obslužností, zajištěním nových služeb na okraji dotčených obcí)
8. spolupráce mezi obcemi k **zajištění výkonu samostatné působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy**
9. spolupráce mezi obcemi k **zajištění výkonu přenesené působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy** (jejím předmětem je výkon státní správ; takovou smlouvu mohou obce uzavírat jen se souhlasem nadřízeného správního orgánu; může se týkat např. agendy přestupků)

4.1.3 Dobrovolné svazky obcí

Nejčastější formou institucionalizované spolupráce je vytváření dobrovolných svazků obcí. **Dobrovolné svazky obcí** jsou zřizovány na základě [zákona č. 128/2000 Sb., o obcích](#). O vytvoření svazku obcí (popřípadě vstupu do již existujícího svazku rozhoduje) zastupitelstvo příslušné obce. Obce jsou velice často členy více dobrovolných svazků obcí. Zaměření činností jednotlivých dobrovolných svazků obcí je velice různorodé. V řadě případů jsou svazky obcí zaměřeny na oblast vodohospodářství, odpadů, výstavbu

plynovodu, podporu cestovního ruchu, provozování vodovodů a kanalizací. Dobrovolný svazek obcí může zakládat příspěvkovou organizaci v oblasti školství.

Dobrovolný svazek je **právní osobou** (veřejnoprávní korporací). Vzniká za účelem ochrany a prosazování společných zájmů obcí. Jedná se o záležitosti, které mohou obce zajišťovat v rámci své samostatné působnosti. Dobrovolný svazek se ustanovuje zakladatelskou smlouvou o vytvoření svazku, kterou uzavírají zúčastněné obce mezi sebou. Tuto zakladatelskou smlouvu schvalují zastupitelstva jednotlivých obcí.

Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou **stanovy dobrovolného svazku obcí**, v nichž musí být uvedeno:

- název a sídlo členských obcí
- název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti
- orgány svazku obcí
- majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí
- zdroje příjmů svazku obcí
- práva a povinnosti členů svazku obcí
- způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí
- podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu
- obsah a rozsah kontroly svazku obcemi, které jsou členy svazku

Dobrovolný svazek obcí nabývá **právní osobnost** a vzniká zápisem do rejstříku svazků obcí jako veřejného rejstříku, který vede krajský úřad příslušný podle sídla svazku obcí. Návrh na zápis podává osoba zmocněná obcemi, které jsou členy svazku.

Jednotlivé obce jako jejich členové obcí do něho vkládají svůj majetek, který se po vložení do vzniklého svazku stává majetkem tohoto svazku obcí. Dobrovolné svazky obcí hospodaří dle [zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#), jsou povinny sestavovat střednědobý výhled, rozpočet v platné rozpočtové skladbě a závěrečný účet. Jsou povinny vést účetnictví a zadat přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Zároveň mají povinnost zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu, a to na úředních deskách a webových stránkách všech členských obcí. Občané svazku se mohou účastnit zasedání orgánu svazku obcí, nahlížet do zápisů z jednání, vznášet návrhy a vyjadřovat se k dokumentům rozpočtového procesu. Hospodaření svazku obcí za uplynulý rozpočtový rok přezkoumává krajský úřad nebo auditor, kterého o to požádal svazek obcí.

4.1.4 Systémová podpora meziobecní spolupráce

Česká republika patří k zemím, kde je největší počet obcí a tím nejnižší počet obyvatel na průměrně velikou obec v rámci celé Evropské unie. Nevýhodou velkého počtu obcí je nemožnost zvládat velké množství svěřených agend. Efektivní řešením potřeb obcí je cesta meziobecní spolupráce založená na dobrovolném přístupu.

Příkladem dobré praxe je projekt realizovaný v letech 2013–2015 Svazem měst a obcí České republiky pod názvem „[Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce](#)“.

Cílem projektu bylo posílit meziobecní spolupráci v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Projekt měl dosáhnout zvýšené spolupráce obcí a přispět k hledání společných řešení při koordinaci vybraných služeb v oblastech samostatné působnosti obcí včetně zlepšení komunikace mezi obcemi nad společnými tématy a problémy regionu. V rámci projektu šlo také o vytvoření odborného a administrativního zázemí pro podporu spolupráce obcí ve všech územích správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Cílem projektu bylo na vybraných tématech projektu ukázat, že **vzájemná spolupráce obcí je pro spolupracující obce dlouhodobě prospěšná z hlediska:**

- **možné finanční úspory** (společný nákup elektrické energie, plynu nebo služeb, např. zajištění svozu komunálního odpadu)
- **zkvalitňování výkonu veřejné správy** (společná administrace procesu zadávání veřejných zakázek, zajištění odborného zázemí, účetnictví, právních služeb)
- **zkvalitňování poskytovaných veřejných služeb** (společné zajištění činností v oblasti cestovního ruchu, základní školství nebo sociálních služeb)

Dalším úkolem projektu bylo v místech, kde svazky obcí na úrovni správního obvodu obcí s rozšířenou působností neexistují, připravit ve vzájemné spolupráci s obcemi podklady pro vznik svazků obcí.

Při **výběru témat vhodných ke spolupráci byla zohledněna následující kritéria:**

- muselo se jednat o agendu, kterou obce vykonávají v samostatné působnosti
- zároveň o témata, která obce aktuálně řeší
- a také o témata, která nejsou řešitelná pouze na území jedné obce
- a taková, při kterých je vhodná spolupráce malých obcí, středních a velkých měst

Témata ke spolupráci, která tato kritéria splňovala:

1. základní a předškolní vzdělávání:

agenda, kterou vykonávají obce v samostatné působnosti; obce rozhodují o tom, kolik škol a školek budou nebo nebudou zřizovat; zejména malé obce mají vzhledem k demografickému vývoji problémy s udržení potřebného množství dětí ve školkách a naopak v okolí velkých měst (například v suburbanizačním pásmu okolo Prahy) je palčivým problémem přeplněnost škol a školek a nutnost dojíždění; problém základního školství a předškolního vzdělávání nelze řešit pouze na území jedné obce, ale i s ohledem na dojíždění za prací v celém regionu

2. odpadové hospodářství:

zajištění odvozu a zpracování komunálního odpadu patří do oblasti samostatné působnosti obcí; obce rozhodují o tom, který subjekt zajistí svoz a zpracování odpadu; zajištění svozu odpadu je řešené individuálně, ale spoluprací mezi obcemi je možno dosáhnout větší efektivity a úspor a zároveň i zvýšení úrovně, např. při třídění odpadů

3. sociální služby:

jde o agendu vykonávanou v samostatné působnosti; obce prostřednictvím sociálních služeb zajišťují pomoc osobám se sníženou soběstačností při osobní péči, stravování, ubytování, poskytování informací, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím; cílová skupina sociálních služeb má tendenci migrovat do míst, kde jsou sociální služby poskytovány ve stacionárních zařízeních; dochází tak k přemístění starších občanů z jejich domovů, kde mají kořeny a kde žili svůj dosavadní život

4.1.5 Místní akční skupiny

Místní akční skupina je na politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci). Spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z Evropské unie a z národních programů. Jejím základním cílem je zlepšování kvality života a životního prostředí **ve venkovských oblastech**. Jedním z nástrojů je také aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků.

Více o místních akčních skupinách na <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

4.2 Čerpání dotací a eliminace rizik pro efektivní hospodaření obce

V oblasti dotací mají obce dvojí roli: **poskytovatele a příjemce dotací** v souladu se [zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

Na co si obce musí dát pozor, aby při čerpání dotací eliminovaly možná rizika?

U dotace je třeba vždy splnit podmínky stanovené poskytovatelem, které jsou uvedené v příslušném rozhodnutí či smlouvě o poskytnutí dotace. Zejména je nutné dodržet účel, na který byla dotace poskytnuta, podmínky související s účelem, a termín dokončení projektu. Dále je třeba vymezit finanční prostředky do rozpočtu obce na spolufinancování projektu nebo mít schválenou smlouvu o úvěru na spolufinancování projektu. V případě, že obec zjistí, že se podmínky dotace nedají dodržet, je vždy nutné požádat dotační orgán o změnu rozhodnutí. V průběhu realizace projektu musí obec informovat nadřízený orgán v souladu s podmínkami dotace (monitorovací zprávy) a po ukončení projektu předložit ve stanovené lhůtě závěrečné vyhodnocení projektu včetně dodržení pravidel publicity.

Jestliže obec nesplní podmínky při čerpání dotací (z Evropských zdrojů, národních zdrojů a grantů kraje), dopouští se **porušení rozpočtové kázně** a může tak dojít ke krácení či odebrání dotace již schváleného projektu. **Sankce** v případě neoprávněného použití nebo zadržetí peněžních prostředků státních fondů, prostředků Národního fondu, státních finančních aktiv upravuje [§ 44 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech](#). V případě dotací poskytnutých z rozpočtu kraje upravuje sankce při neoprávněném použití nebo zadržetí peněžních prostředků [§ 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů](#).

4.2.1 Porušení rozpočtové kázně

Porušením rozpočtové kázně dle [zákona č. 218/2000 Sb.](#) je:

- **neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků** ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu, Evropské unie nebo státních finančních aktiv jejich příjemcem
- **porušení povinnosti stanovené právním předpisem rozhodnutím nebo dohodou o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci**, které přímo souvisí s účelem, na který byla dotace nebo návratná finanční výpomoc poskytnuta a ke kterému došlo před přijetím peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu nebo státních finančních aktiv a které trvá v okamžiku přijetí prostředků na účet příjemce

Porušením rozpočtové kázně dle [zákona č. 250/2000 Sb.](#) je:

- **neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků** z rozpočtu ÚSC (kraje)
- **porušení povinností a podmínek uvedených ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí dotace krajem**

Neoprávněné použití poskytnutých prostředků je:

- **výdej prostředků**, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, rozhodnutím o poskytnutí dotace, případně dohodou o poskytnutí prostředků, a to v rozporu s účelem, na který byly prostředky použity
- **porušení podmínek**, za kterých byly příslušné prostředky poskytnuty, například neposkytnutí nebo pozdní předložení monitorovací zprávy, závěrečného vyhodnocení dotace, finančního vypořádání dotace
- **nedoložení, jak byly peněžní prostředky použity**

Příklady porušení rozpočtové kázně:

- nesplnění parametrů projektu, závazných ukazatelů projektu
- nedodržení procentního poměru mezi poskytnutými dotačními prostředky a vlastním podílem spolufinancování
- prostředky byly vydány v rozporu s účelem poskytnuté dotace
- pozdní splnění stanovených povinností: termínu realizace projektu, kdy nedošlo k požádání o změnu rozhodnutí; termínu pro předložení monitorovací zprávy; nedodržení termínu předložení závěrečného vyhodnocení akce
- porušení pravidel publicity
- porušení pravidel stanovených poskytovatelem při zadávání veřejných zakázek

Zadržení poskytnutých prostředků je porušení povinnosti vrácení prostředků ve stanoveném termínu. Jedná se o nevrácení nepoužitých prostředků v termínu stanoveném vyhláškou pro finanční vypořádání.

4.2.2 Důsledky porušení rozpočtové kázně

Důsledkem porušení rozpočtové kázně je:

1. **odvod za porušení rozpočtové kázně**
2. **penále**

Odvod za porušení rozpočtové kázně činí v případě neoprávněného použití prostředků pevnou částku nebo částku stanovenou finančním úřadem vycházející z procentního rozmezí nebo procentního podílu vztahujícího se buď k celkové částce dotace, nebo k částce, ve které je porušena rozpočtová kázeň, a to pro každý jednotlivý případ.

V případě porušení povinností uvedených v právních předpisech a porušení podmínek stanovených v rozhodnutí pro poskytnutí dotace při zadávání veřejných zakázek bude uložen odvod ve výši nejvyššího stanoveného odvodu, nestanoví-li poskytovatel jinak.

V ostatních případech se jedná o částku:

- v jaké byla porušena rozpočtová kázeň; jde o konkrétně vyčíslenou částku týkající se například chybného výdeje, zadržení prostředků, neprokázání použití
- stanovenou v souladu se zásadou proporcionality, nelze-li konkrétní částku vyčíslit (jde o proporcionalitu mezi závažností porušení a výši za něj předepsaného odvodu)

Zvažuje se, zda je dán důvod k odvodu v plné výši poskytnutých prostředků či k odvodu nižšímu odpovídajícímu pouze konkrétnímu pochybení a jeho okolnostem.

Odvod za porušení rozpočtové kázně lze uložit pouze do výše peněžních prostředků poskytnutých ke dni porušení rozpočtové kázně.

Odvod lze vyměřit do 10 let od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž došlo k porušení rozpočtové kázně.

Penále se vyměřuje ve výši jedno promile z částky odvodu za každý den prodlení ode dne následujícího po dni, do kterého měl příjemce na základě platebního výměru odvod uhradit.

Odvod a penále za porušení rozpočtové kázně může obcím prominout:

- v případě dotací dle [zákona č. 218/2000 Sb.](#) Generální finanční ředitelství (z důvodu hodných zvláštního zřetele zcela nebo zčásti)
- v případě dotací dle [zákona č. 250/2000 Sb.](#) orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl (zcela nebo zčásti)

5 ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ OBCÍ V PRAXI

Do závěrečné kapitoly kurzu jsme pro Vás připravili:

1. odkazy na **užitečné webové stránky** související s rozpočty obcí
2. upozornění na **typická pochybení** obcí a jejich orgánů v oblasti finančního hospodaření
3. vybrané **judikáty** týkající se rozpočtového hospodaření obcí
4. přehled **nejčastějších porušení zákona** v oblasti hospodaření zjištěných v rámci kontrol obcí prováděných Ministerstvem vnitra
5. zkušenosti krajů v oblasti **přezkoumávání hospodaření obcí**

To vše může přispět k tomu, abyste se v rámci své práce v zastupitelstvu obce vyvarovali chyb, abyste obecní hospodaření vedli efektivně a v souladu s platnou legislativou.

5.1 Užitečné webové stránky

- „klikací rozpočet“:

<http://monitor.statnipokladna.cz/2017>

MONITOR je informační portál Ministerstva financí, který umožňuje volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy na tomto odkazu je možno po zadání názvu nebo IČ obce získat informace o rozpočtu dané obce, srovnání rozpočtu s jinou obcí, % zadlužení dle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, údaje o hospodaření příspěvkových organizací obce

- **důležité informace a metodika na webových stránkách Ministerstva financí, zprávy pro obce a kraje:**

<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje>

- **předpokládané daňové výnosy pro obec na rok 2018 – daňová kalkulačka rozpočtového určení daní:**

<https://www.informaceoobcich.cz/kalkulacka-rud>

- **informace o podaných žádostech o dotace:**

<https://www.dotinfo.cz/Default.aspx>

- **metodická pomoc obcím, stanoviska a další dokumenty Ministerstva vnitra:**

www.mvcr.cz/odk

5.2 Nejčastější pochybení

- **nezveřejnění dokumentů rozpočtového procesu** (rozpočet, střednědobý výhled rozpočtu, pravidla rozpočtového provizoria, rozpočtové opatření, závěrečný účet) v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- obec zpracuje a schválí **rozpočet, který neobsahuje stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie**, na jehož realizaci se podílí
- **rozpočet není sestaven podle platné rozpočtové skladby** dle vyhlášky MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, nebo ihned **po schválení rozpočtu není proveden jeho rozpis**
- v případě, že obec neschválí před 1. lednem rozpočtového roku rozpočet, obec **neschválí pravidla rozpočtového provizoria**
- obec **nevyužívá majetek účelně, hospodárně a nechrání majetek před jeho zničením, zneužitím, nepojistí majetek obce**
- obec nesleduje, zda dlužníci plní včas své **závazky, dojde k promlčení práv z nich vyplývajících**
- obec jako příjemce dotací **neoprávněně použije nebo zadrží finanční prostředky**
- obec jako poskytovatel dotací **nezveřejní program nebo veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace**
- obec rozhodne o **dispozici nemovitého majetku bez předchozího zveřejnění tohoto záměru** po dobu min. 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce (radě obce, zastupitelstvu obce)
- obec při úplatném převodu majetku **nesjedná cenu ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, a odchylka od ceny není zdůvodněna**
- **příslušný orgán obce neprovede změnu rozpočtu** formou rozpočtového opatření před nezajištěným výdajem
- **zastupitelstvo obce zcela přenechá rozhodování o změnách rozpočtu** prostřednictvím rozpočtových opatření jiným orgánům obce
- **starosta nenastaví vnitřní kontrolní systém** v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě
- **starosta obce rozhodne v pravomoci vyhrazené zastupitelstvu obce**
- **k usnesení zastupitelstva obce nebo rozhodnutí nedala souhlas nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce**
- obec při zadávání veřejné zakázky **nepostupuje v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.**, o zadávání veřejných zakázek
- obec **nezajistí přezkoumání svého hospodaření** za uplynulý kalendářní rok dle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků

5.3 Rozhodovací praxe soudů

Nejvyšší soud ČR, 11/15/2010, spisová značka: 28 Cdo 3950/2010:

„Smlouva o úplatném převodu obecního majetku za cenu podstatně nižší, než je cena v místě a čase obvyklá, je bez náležitého zdůvodnění této odchylky neplatná, neboť svým obsahem odporuje zákonu (§ 39 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích).“

Nejvyšší soud ČR, 22. února 2005, spisová značka 25 Cdo 1319/2004:

„Starosta ve své funkci nepožívá nějaké imunity, která by ho zbavovala odpovědnosti za škodu jím způsobenou, nýbrž jako každá jiná fyzická osoba nese odpovědnost za své jednání či opomenutí, v jehož důsledku vznikla jinému majetková újma. Ani „politická odpovědnost“ osoby vykonávající veřejnou funkci nezakládá důvod ke zproštění její odpovědnosti za způsobenou škodu.“

(V uvedeném případě město vymáhalo po bývalém starostovi částku 135 tis. Kč jako náhradu za mzdu, kterou muselo město vyplatit z titulu neplatného zrušení pracovního poměru.)

Nejvyšší soud ČR, spisová značka 5 Tdo 848/2010:

„Jestliže se laické osoby spolehnou na informace advokáta, jako osoby práva znalé, aniž by měly nějaké věrohodné signály, z nichž by mohly dovodit nesprávnost takových informací, nelze u nich zpravidla dovodit úmyslné zavinění ve vztahu k vzniku tvrzené škody na podkladě jejich jednání v právním smyslu.“

Nejvyšší soud ČR, 24. 2. 2012, spisová značka 11 Tdo 454/2011:

„Samozřejmým a presumovaným předpokladem výkonu funkce starosty (tj. funkce, které se obviněná ujala dobrovolně a která je honorovaná) je znalost zákona o obcích a v případě starostky městské části i znalost statutu územně členěného statutárního města.“

5.4 Zkušenosti odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Na základě zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) zveřejňuje Ministerstvo vnitra, **odbor veřejné správy, dozoru a kontroly** jako kontrolní orgán informace o své kontrolní činnosti. Kontroly výkonu samostatné působnosti jsou prováděny u všech typů obcí, nejčastěji u obcí I. typu. Tento typ kontrol má především preventivně metodický charakter. Cílem kontrol je pojmenování nedostatků v samosprávné činnosti obce. Důraz je kladen na jejich odstranění a zamezení dalšího opakování těchto nedostatků. V průběhu kontrol je obcím poskytována komplexní metodická pomoc.

Předmětem kontroly samostatné působnosti jsou zejména tyto oblasti:

- činnosti orgánů obcí
- nakládání s nemovitým majetkem obcí
- naplňování práv občanů obce
- vydávání právních předpisů obce
- plnění informační povinnosti jako povinného subjektu

Informace z výsledků kontrol samostatné působnosti obcí lze nalézt ve Sborníku odboru veřejné správy, dozoru a kontroly za rok 2017 (zveřejněno na stránkách www.mvcr.cz/odk), a to včetně **metodických doporučení**:

- **č. 7.2** Povinnosti při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích
- **č. 4** Informační povinnosti obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě
- **č. 2** Dílčí aspekty související se zasedáním zastupitelstev obcí a dalších. Jsou to přehledně a prakticky koncipované materiály, které doporučujeme Vaší pozornosti.

Ze závěrů kontrol – nejzávažnější a nejčastější porušení zákona:

- neinformování veřejnosti o konání zasedání zastupitelstva obce
- nezveřejnění záměru dispozice nemovitým majetkem
- doložka o splnění podmínky zveřejnění, schválení nebo souhlasu příslušného orgánu obce
- náležitosti zápisů ze zasedání zastupitelstva obce a schůze rady obce
- absence nebo vady rozhodnutí příslušného orgánu obce
- rozhodnutí nepříslušného orgánu obce

5.5 Zkušenosti z kontrolní činnosti krajů

Krajské úřady plní podle zákona č. 420/2004 Sb. funkci přezkoumávacího orgánu vůči všem obcím (a dobrovolným svazkům obcí) v územní působnosti daného kraje. To znamená, že:

- zabezpečují přezkoumání hospodaření v plném rozsahu dle tohoto zákona u obcí a DSO, které o přezkoumání hospodaření krajský úřad požádají
- evidují a vyhodnocují výsledky přezkoumání hospodaření u obcí a DSO, které přezkoumání zadaly auditorovi nebo auditorské společnosti

Přezkoumání hospodaření je vykonáváno v přenesené působnosti. Průběžné a konečné výsledky realizovaných přezkoumání včetně přezkoumání vykonaných auditorem jsou prováděny dvakrát ročně a předávány Ministerstvu financí. Zákon č. 420/2004 Sb. stanoví náležitosti zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření včetně vyjádření, zda při přezkoumání:

- a) nebyly zjištěny chyby a nedostatky, nebo
- b) byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků uvedených písm. c) nebo
- c) byly zjištěny nedostatky, spočívající:
 - v porušení rozpočtové kázně nebo ve vzniku přestupku podle zákona upravujícího rozpočtová pravidla územních rozpočtů
 - v neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví

Nejčastější chyby a nedostatky typu b):

- méně závažná pochybení ve vedení účetnictví týkající se zejména chybějících náležitostí účetních dokladů (podpisy odpovědných osob), dodržení účtového rozvrhu, časového rozlišení nákladů a výnosů, stanovení okamžiku uskutečnění účetního případu
- nedostatečná předběžná kontrola správce rozpočtu před uskutečněním výdaje (překročení rozpočtu)
- nesprávné stanovení odměny uvolněným a neuvolněným členům zastupitelstva obce
- neúplná účetní závěrka obce nebo zřízené příspěvkové organizace, například chybějící inventarizační zpráva nebo výsledky kontrolní činnosti
- nesprávný postup při poskytování veřejné finanční podpory (žádosti o podporu nebo veřejnosprávní smlouvy neobsahovaly informace stanovené zákonem č. 250/2000 Sb.)
- nedodržení lhůty pro zveřejňování smlouvy o dílo na profilu zadavatele ve věstníku veřejných zakázek
- neúplné inventurní soupisy
- pozdní podání informace o splnění opatření k nápravě chyb a nedostatků zjištěných při přezkoumání hospodaření za předchozí rok

Nejčastější nedostatky typu c):

porušení rozpočtové kázně nebo spáchání přestupku:

- nezveřejnění smlouvy o poskytnutí veřejné finanční podpory na úřední desce poskytovatele
- nedostatky při zveřejnění dokumentů rozpočtového procesu
- neprovedení inventarizace majetku a závazků nebo neprůkazné a nesprávné inventurní soupisy
- neprůkazné, neúplné nebo nesprávné vedení účetnictví zejména při rozhodování o majetkoprávních úkonech, odměnách za výkon funkce člena zastupitelstva obce nebo změnách rozpočtu
- nedostatečné nastavení vnitřního kontrolního systému
- neodstranění nedostatků zjištěných při přezkoumání za předcházející období

6 NEJČASTĚJI DISKUTOVANÉ OTÁZKY PREZENČNÍCH SEMINÁŘŮ

Prezenční semináře byly zaměřeny na zopakování probrané látky, předávání a sdílení vzájemných zkušeností s uvedením příkladů dobré i špatné praxe, upozornění na typická pochybení a problémy, odpovědi na dotazy účastníků se zařazením inovativních přístupů na úrovni obcí atd. K jednotlivým tématům probíhala diskuse, praktické zaměření semináře bylo na závěr posíleno řešením případových studií k vybraným tématům. Program prezenčních seminářů se zaměřoval především na 4 hlavní témata: rozpočtový proces v podmínkách obcí, pravomoci orgánů obcí v rámci rozpočtového procesu, organizace založené nebo zřízené obcí a kontrolní mechanismy.

V průběhu prezenčního semináře lektor objasňoval účastníkům kurzu jednotlivá témata a upozorňoval na úskalí a na nejčastější pochybení ze strany obcí. Po celý den mezi účastníky a lektorem probíhala interaktivní formou k jednotlivým probíraným tématům diskuse, vzájemné sdílení zkušeností a představení příkladů dobré, ale i špatné praxe. Nejčastěji diskutované oblasti v průběhu prezenčních seminářů související s problematikou rozpočtového hospodaření byly zpracovány do pěti okruhů.

6.1 Téma „Rozpočtový proces v podmínkách obcí“

Účastníci kurzu byli seznámeni s legislativním rámcem rozpočtového procesu a jeho průběhem, který je obsažen v zákoně č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Volení zastupitelé obcí byli upozorněni na **důležitost a nezbytnost znalosti zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**, který upravuje hospodaření územně samosprávných celků.

Podrobně jim byl vysvětlen pojem rozpočtový proces, který představuje činnosti volených i výkonných orgánů obce v etapách:

- Sestavení, projednání a schválení rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu
- Hospodaření podle rozpočtu během rozpočtového období
- Plnění rozpočtu a kontrola
- Změny rozpočtu rozpočtovými opatřeními
- Hodnocení rozpočtu, následná kontrola a přehled o skutečném plnění rozpočtu
- Sestavení, projednání a schválení závěrečného účtu včetně zprávy auditora.

Dále byli upozorněni na možnou záměnu pojmů **rozpočet x rozpočtový proces**, kdy rozpočtový proces trvá 1,5 – 2 roky a rozpočet se sestavuje na 1 kalendářní rok.

Účastníkům byl na kurzu jako praktický příklad předložen **vzorový dokument – časový harmonogram rozpočtového procesu**, který bude pro jejich práci vodítkem.

Účastníci kurzu byli seznámeni se základními dokumenty rozpočtového procesu:

Střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem obce, který slouží pro střednědobé finanční plánování jeho hospodářství a sestavuje se na období 2 – 5 let po schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok, kdy zpracování střednědobého výhledu přináší obcím zkvalitnění řízení hospodaření a odvrácení hrozby zadlužení obce.

Účastníkům kurzu bylo doporučeno

schvalovat střednědobé výhledy obcí na období 2 let a s ohledem na delší finanční závazky na 5 leté období, zároveň byli upozorněni, že střednědobý výhled by měl být aktualizován.

Účastníci kurzu byli upozorněni, že stále platí pojem rozpočtový výhled,

který byl schválený před nabytím účinnosti zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, v tomto případě se název na střednědobý výhled nemění.

Hodně diskutovaným byl dokument rozpočet obce,

základní dokument finančního hospodaření, finanční plán, kterým se řídí financování obce. Sestavuje se na **jeden kalendářní rok**, v návaznosti na svůj střednědobý výhled rozpočtu a na základě údajů z rozpisu státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a údajů z rozpisu rozpočtového provizoria, zpracovává se v třídění podle platné rozpočtové skladby dle platné vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb. Sestavuje se zpravidla jako vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový.

Ze strany účastníků kurzu byla diskutovaná otázka vyrovnanosti rozpočtu,

jaký je rozdíl v sestavení rozpočtu **vyrovnaný x schodkový**, kdy auditoři upozornili některé obce na pochybení při zveřejnění návrhu rozpočtu, kde obec uvedla chybně, že rozpočet je vyrovnaný, ačkoliv byl ve skutečnosti schodkový.

Odpověď na dotaz

Rozpočet může být schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit: finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů. Hospodaření musí být i v tomto případě vyrovnané.

Na dotaz účastníků kurzu, jak kvalitně sestavit rozpočet obce,

bylo lektorem vysvětleno, že kvalitní rozpočet lze sestavit na základě úplných informací o legislativních změnách, daňových předpisech, o vývoji hospodaření územních rozpočtů, vazbách ke státnímu rozpočtu v rozpočtovém roce, jaké dotace získá. Obec může ovlivnit příjmovou částku rozpočtu obce motivací obyvatel k přihlášení k trvalému pobytu v obci, vydáním obecně závazné vyhlášky o zvýšení koeficientu daně z nemovitosti, obecně závaznou vyhláškou o místních poplatcích, získáním dotací atd.

Na co se zaměřit při sestavení rozpočtu u výdajové stránky?

Především na provozní výdaje s ohledem na skutečné plnění a změnu cen energií, služeb, mzdové prostředky, na závazky vyplývajících z uzavřených smluvních vztahů nebo z usnesení orgánů obce, splátky půjček, úvěrů, úroků, závazky z vlastní činnosti obce v samostatné působnosti včetně závazkům k obcím, závazky vyplývající z plnění přenesené působnosti výkonu státní správy dle zvláštního zákona, nezbytné investice, závazky z přijatých dotací, tvorba rozpočtové rezervy v případě, že příjmová stránka rozpočtu je vyšší než výdajová, na neočekávané provozní výdaje, na investice či jiné peněžní operace.

Upozornění: Základní členění návrhu rozpočtu podle platné rozpočtové skladby je podle jednotek druhového třídění.

Po schválení rozpočtu se neprodleně provede jeho rozpis podle podrobné rozpočtové skladby.

Účastníci byli upozorněni na častá pochybení ze stran obcí v rámci rozpočtového procesu

V případě, že se obec podílí na realizaci projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu z Evropské unie.

V případě dotací, které je nutno předfinancovat, musí mít obec dostatek finančních prostředků na jejich předfinancování např. z IROP

Pravidla rozpočtového provizoria schvaluje zastupitelstvo obce, když není schválen rozpočet na příslušný kalendářní rok do 31. 12., kterými se obec řídí při svém hospodaření, do doby schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok.

K pravidlům rozpočtového provizoria se vznesla ze stran účastníků velká diskuse

Byla vznesena otázka, že některé obce mají schválenou směrnici, kde je uvedeno, není-li schválen rozpočet do 31. 12. na kalendářní rok, postupuje se podle pravidel rozpočtového provizoria, která upravuje směrnice schválená zastupitelstvem města.

K této otázce bylo lektorem vysvětleno,

že v souladu s novelou zákona č. 250/2000 Sb. musí být tato pravidla rozpočtového provizoria po schválení na jednání zastupitelstva obce zveřejněna do 30 dnů po schválení, do doby schválení rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Již z tohoto zákonného ustanovení je patrné, že pravidla rozpočtového provizoria musí být schválena, není to určeno směrnicí.

Další diskutovaná otázka se týkala rozpočtu a jeho změny

Obec hospodaří podle schváleného rozpočtu, může však dojít ke změnám rozpočtu, které se provádějí rozpočtovými opatřeními dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Účastníci kurzu byli upozorněni,

že rozpočtová opatření se provádějí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje.

Výjimka: Pro provedení rozpočtově nezajištěného výdaje lze rozpočtové opatření provést pouze při živelné pohromě; havárii ohrožující majetek a životy obyvatel; při plnění peněžních povinností uložených pravomocným rozhodnutím; při obdržení dotace před koncem kalendářního roku; dle § 28 odst. 12 zákona 250/2000 Sb. při prominutí odvodu penále příspěvkové organizaci.

Upozornění: změny rozpočtu není nutné realizovat: v oblasti příjmů, v případě nedočerpání rozpočtu v oblasti výdajů, při nedočerpání účelových dotací v oblasti výdajů, při zapojení zůstatku bankovních účtů k 31. 12.

Ke změnám rozpočtu byla také velká diskuse. Účastníci kurzu vznášeli dotazy, zda je správné, když v obcích, kde působí, se schvaluje rozpočtové opatření až po provedené změně.

V odpovědi na otázku ze strany lektora zaznělo, že tento postup není správný, protože rozpočtová opatření se provádějí vždy před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje.

K této problematice byly **doporučeny z řad účastníků kurzu i užitečné tipy** například program MISO, který hlídá změny rozpočtu, aby nedocházelo k těmto pochybením.

Upozornění, že obce mají v tomto případě možnost kontroly

v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Zaměřují se na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky při jejich vynakládání na veřejné výdaje. Předběžná kontrola je spojena s kontrolní činností před schválením závazku a před samotným uskutečněním výdaje. Jejím úkolem je zajistit, aby nedošlo k situaci, že nebude zajištěno rozpočtové krytí předpokládaného výdaje. Za tuto skutečnost je zodpovědný pověřený správce rozpočtu.

Ke kompetencím schvalování změn rozpočtu byla opět velká diskuse.

Z řad účastníků kurzu zazněly dotazy,

zda je správné, když zastupitelstvo obce předá v případě schvalování změn rozpočtu formou rozpočtových opatření kompetence radě obce a rada obce předá kompetence starostovi.

Odpověď:

rada obce nemůže předat kompetence starostovi, ale orgán příslušný zastupitelstvo obce.

Změny rozpočtu přísluší schvalovat zastupitelstvu obce, pokud zastupitelstvo obce nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, tak starostovi obce a dalším orgánům obce), na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce.

Upozornění:

Není vhodné, aby zastupitelstvo ÚSC přenechalo rozhodování o změnách rozpočtu radě nebo starostovi bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv ani taková úprava by nebyla v rozporu se zákonem.

Zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu

S účinností zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a změnovým zákonem č. 24/2017 Sb., kterým byl změněn i zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, došlo k zásadním změnám ve zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu.

Účastníci kurzu byli upozorněni, jaké zásadní změny ve zveřejňování přinesla novela zákona č. 250/2000 Sb.

Před nabytím účinnosti tohoto zákona byla povinnost zveřejňovat pouze rozpočet a závěrečný účet na dobu 15 dní před schválením na jednání zastupitelstva obce.

Upozornění: dokumenty rozpočet, střednědobý výhled a závěrečný účet musí být zveřejněny minimálně 15 dní před **zahájením projednávání v zastupitelstvu obce**. Zásadní změna, dříve bylo možno zveřejnit rozpočet a závěrečný účet min. 15 dní před zasedáním, ale ne zahájením, tyto dokumenty **musí být zveřejněny až do jejich schválení**.

Rozpočtová opatření v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb. je nutno zveřejnit do 30 dní ode dne schválení rozpočtového opatření na úřední desce města a webových stránkách po dobu schváleného rozpočtu, ke kterému se vztahuje.

Upozornění: pokud je schváleno rozpočtové opatření ke konci roku, samozřejmě by mělo být zveřejněno ještě k rozpočtu, ke kterému se vztahuje, není možno čekat 30 dní. Tato tematika sice není legislativně upravena, ale doporučení metodiků MFČR radí nechat rozpočtové opatření zveřejněné ještě v lednu následujícího roku.

Účastníkům kurzu byly předány vzorové tabulky s informacemi, které prozrazují, jak dokumenty rozpočtového procesu krátkodobě a dlouhodobě zveřejňovat, jak na úřední desce podat informace o zveřejněných dokumentech a kde je možno do dokumentů v listinné podobě nahlédnout.

Doporučení účastníkům kurzu:

na úřední desce si udělat podsložku dokumenty rozpočtového procesu a veřejnoprávní smlouvy, kde zveřejňovat tyto dokumenty.

Poskytování dotací z územních rozpočtů

Velká diskuse proběhla k poskytování dotací dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Ze zkušeností obcí vyplývá, že převážná většina obcí poskytuje pouze **individuální dotace a grantová řízení** jsou vyhlašována jen zřídka.

Z diskuse volených zastupitelů vyplynulo, že převážně menší obce volí namísto poskytování dotací, formu udělování darů.

Dotazy účastníků kurzu,

zda je nutno zveřejnit veřejnoprávní smlouvu, když v jednom roce obdrží spolek na svoji činnost dotaci nejprve 30 tis. Kč a ve stejném roce dalších 30 tis. Kč?

Odpověď:

Ano, jakmile částka o poskytnutí dotace dle veřejnoprávní smlouvy nebo jejího dodatku o poskytnutí dotace činí min. 50.000,-Kč v daném roce jednomu příjemci, je nutno zveřejnit do 30 dní od uzavření smlouvy nebo dodatku na období 3 let na webových stránkách obce.

Upozornění: v případě povinnosti obce zveřejňovat v registru smluv, je tato povinnost zveřejňování veřejnoprávních smluv splněna.

Porušení rozpočtové kázně

Lektor upozornil účastníky kurzu, na co by si měly obce dát pozor, aby při čerpání dotací eliminovaly možná rizika. U dotace je třeba vždy splnit podmínky stanovené poskytovatelem, které jsou uvedené v příslušném rozhodnutí či smlouvě o poskytnutí dotace. Zejména je nutné dodržet účel, na který byla dotace poskytnuta a dodržet podmínky související s účelem, termínem dokončení projektu a vymezit finanční prostředky do rozpočtu obce na spolufinancování projektu nebo mít schválenou smlouvu o úvěru na spolufinancování projektu. V případě, že obec zjistí, že podmínky dotace se nedají dodržet, je vždy nutné požádat dotační orgán o změnu rozhodnutí. V průběhu realizace projektu informovat nadřízený orgán v souladu s podmínkami dotace a po ukončení projektu předložit ve stanovené lhůtě závěrečné vyhodnocení projektu včetně dodržení pravidel publicity.

Jestliže obec nesplní podmínky při čerpání dotací, jak z Evropských zdrojů, národních zdrojů a grantů kraje, dopouští se **porušení rozpočtové kázně**, a může tak dojít ke krácení či odebrání dotace již schváleného projektu.

Velká diskuse byla k problematice přestupků dle zákona č. 250/2000 Sb.

Účastníci kurzu byli upozorněni na možné přestupky dle § 22 zákona č. 250/2000 Sb., kterých se může obec dopustit v případě, že nedodržuje zákonná ustanovení v souvislosti s rozpočtovým procesem, sestavením a projednáním dokumentů, zveřejňováním.

Byli seznámeni s tím, jaká výše pokuty může být obcím za tyto přestupky udělena, a to až do výše 1.000.000,-Kč dle závažnosti porušení.

Pravidla rozpočtové odpovědnosti v podmínkách územní samosprávy

Byla vysvětlena a diskutována povinnost obce v souladu s § 17 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, hospodařit v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše dluhu obce nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, přičemž poprvé se posuzuje za období 2014 – 2017, jedná se o **tzv. fiskální pravidlo**. Překročí-li dluh obce 60 % průměru příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, je obec povinna v následujícím kalendářním roce snížit dluh nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Nesníží-li obec svůj dluh k následujícímu rozvahovému dni, tak

Ministerstvo financí v následujícím kalendářním roce, dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti rozhodne o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní.

Účastníci kurzu byli upozorněni na důležitý odkaz <https://monitor.statnipokladna.cz> – rozpočtová odpovědnost, kde je možno zadáním IČ obce, podívat se na procentuální výši dluhu příslušné obce.

Byly diskutovány vznesené příklady z praxe účastníků kurzu:

Starosta Obec X uvedl příklad z praxe, kdy výše dluhu jejich obce činí 200 %, ale tento dluh bude splácet. Obec byla nucena zakoupit byty od podnikatele, které byly ve špatném stavu, byty musela zrekonstruovat. Přidělováním bytů tak obec získává mladé rodiny, pro které realizuje další služby a aktivity. Rodiny se přihlašují k trvalému pobytu a tím obec získává finanční prostředky do svého rozpočtu, aby mohla do budoucna splácet. Zároveň se tímto zvyšuje kvalita života v obci a obec žije.

Tento příklad, ačkoliv dluh činí 200 %, je zrovna **příkladem dobré praxe**. Není problém, když výše dluhu překročí 60 % průměru příjmů za poslední 4 roky, je důležité, že obec je schopna dluh splácet a finanční prostředky byly použity na rozvoj obce a ke zvýšení kvality života obyvatel v obci.

6.2 Téma „Pravomoci orgánů obce v rámci rozpočtového procesu“

Účastníci kurzu byli upozorněni, že neexistuje konkrétní právní úprava ke speciálnímu oprávnění člena zastupitelstva obce ve vztahu k rozpočtu, ale pouze obecná práva, kterými je člen zastupitelstva vybaven:

Právo iniciativy předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání, tzn., že může vznášet aktivní návrhy při přípravě či projednávání rozpočtu.

Právo interpelace, vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec zřídila například v souvislosti s hospodařením.

Právo na informace, požadovat od zaměstnanců zařazených do obecního úřadu jakož i na zaměstnance právnických osob, které obec založila nebo zřídila a požadovat informace, které souvisí s výkonem funkce člena zastupitelstva obce, např. v souvislosti s rozpočtovým procesem.

Povinnosti členů zastupitelstva obce je účastnit se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě jiných orgánů obce, jejichž je členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží a hájit zájmy občanů obce. Při výkonu své funkce je člen zastupitelstva obce povinen řídit se zákony a je povinen dodržovat pravidla transparentnosti, účelnosti a hospodárnosti.

Jednotliví členové zastupitelstva obce nemají v rámci rozpočtového procesu rozhodovací pravomoc, ale v rámci orgánů zastupitelstva obce a rady obce jako celku, přípravy, projednání a schvalování dokumentů rozpočtového procesu.

6.3 Téma „Organizace zřízené nebo založené obcí“

V rámci tohoto tématu proběhla diskuse o tom, které organizace obec může založit a které zřídit, jaká forma je vhodná. Kdy zřídit organizační složku, která není účetní jednotkou? Vždy, má-li malý počet zaměstnanců a nemá složité účetní vztahy. V jakém případě zřídit příspěvkovou organizaci? Jedná se o samostatný právní subjekt, který je samostatnou účetní jednotkou, zapsaný do obchodního rejstříku, o zřízení vydává zřizovatel zřizovací listinu.

Proběhla diskuse k nové povinnosti příspěvkových organizací sestavit a projednat rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu se zřizovatelem a k povinnosti zveřejňování těchto dokumentů rozpočtového procesu v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb. Jaká práva a povinnosti ve vztahu k organizaci zřizovatel má. Jaké zřizuje příspěvková organizace fondy: fond investic, rezervní fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních služeb. Kdy může zřizovatel příspěvkové organizaci uložit odvod do svého rozpočtu.

Byla diskutována otázka, kdy se příspěvková organizace dopustí porušení rozpočtové kázně.

V případě, že použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem; převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než rozhodl zřizovatel nebo stanovil zákon; použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel nebo v jiné výši než stanoví zákon; použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu; překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy; neprovede odvod při finančním vypořádání dotace.

Dobrovolné svazky obcí (DSO) a jejich hospodaření

Diskuse byla k nejčastější formě meziobecní spolupráce, a to zřizování DSO, které jsou zřizovány dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a hospodaří dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Velká diskuse z řad účastníků kurzu proběhla k zákonné povinnosti zveřejňování dokumentů rozpočtového procesu, kdy DSO musí zveřejňovat v souladu s novelou zákona č. 250/2000 Sb. dokumenty rozpočtového procesu na úředních deskách a webových stránkách všech členských obcí, což je pro tyto členské obce velkou zátěží.

Účastníci kurzu byli upozorněni, že zasedání orgánu svazku se mohou zúčastnit občané svazku, což jsou občané všech členských obcí, a proto musí být pamatováno na to, aby se valná hromada nebo shromáždění starostů konalo v prostorách, které tomu odpovídají pro případ, že by se občané svazku jednání zúčastnili.

Upozornění účastníkům, že dobrovolný svazek obcí může zakládat příspěvkovou organizaci pouze v oblasti školství.

Přezkoumání hospodaření obcí

Účastníci kurzu byli upozorněni na povinnosti, které vyplývají ze zákonů v souvislosti s přezkoumáním hospodaření.

Zadání přezkoumání hospodaření vyplývá ze zákonné povinnosti č. 250/2000 Sb. a přezkoumání hospodaření musí být provedeno v souladu se zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření a odpovědnost za včasné objednání přezkoumání hospodaření, v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, má starosta.

Účastníci kurzu byli upozorněni na dodržování zákonných lhůt při objednání přezkoumání hospodaření. V jakých případech je možno provést jednorázové přezkoumání hospodaření? V případě obcí, které mají k 1. lednu počet obyvatel menší než 800 a nevykonávají hospodářskou činnost.

Přezkoumání hospodaření obce

Byly diskutovány otázky

Co je předmětem přezkoumání hospodaření obcí? Jsou jím údaje o ročním hospodaření obcí, které tvoří součást závěrečného účtu a tento předmět se ověřuje z hlediska dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy o finančním hospodaření s majetkem, o účetnictví a odměňování.

Otázka, které osoby jsou povinné poskytnout součinnost při přezkoumání hospodaření:

Právnícké nebo fyzické osoby, které pro obec dodávaly nebo dodávají zboží, konaly práce nebo poskytly služby, dále **příspěvkové organizace** zřízené obcí, u kterých přezkoumávací orgán kontroluje hospodaření s majetkem a nakládání s majetkem a příspěvky od zřizovatele.

Jaký může být závěr auditora při přezkoumání hospodaření?

Při přezkoumání hospodaření nebyly zjištěny chyby a nedostatky; byly zjištěny chyby a nedostatky s malou závažností; **byly zjištěny chyby a nedostatky spočívající v porušení rozpočtové kázně**, z důvodu přestupku v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., nesprávnosti, neúplnosti a neprůkaznosti účetnictví; pozměňování záznamů nebo dokladů; neodstranění nedostatků z dílčího přezkoumání hospodaření; nevytvoření podmínek k přezkumu.

Povinnou náležitostí zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je upozornění na případná rizika, uvedení pohledávek a závazků rozpočtu a podílu zastaveného majetku na celkovém majetku obce. Nově v souladu se zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti se uvádí výrok o tom, že dluh obce nepřekračuje 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, v opačném případě se uvede, o kolik dluh překračuje průměr jeho příjmů za toto období.

6.4 Téma „Kontrolní mechanismy organizací obce“

Účastníci kurzu byli upozorněni, že obce vykonávají kontrolu hospodaření jimi zřízených nebo založených právníckých osob dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a rovněž jsou povinny zajistit finanční kontrolu hospodaření příspěvkových organizací ve své působnosti na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

Ze stran účastníků byla **diskutována otázka kontroly** hospodaření příspěvkových organizací, a to plnění závazných ukazatelů, které jim zřizovatel stanovil. Například investiční příspěvek, neinvestiční příspěvek, mzdové prostředky.

Přítomní zástupci obcí se v rámci diskuse shodli, že jako zřizovatelé příspěvkových organizací k provádění veřejnosprávní kontroly **zpravidla vydávají kontrolní řád a plán kontrol**.

Těmito kontrolními mechanismy by se mělo dohlížet na efektivitu hospodaření příspěvkové organizace. Včasným odhalením nedostatků a jejich případným odstraněním v daném rozpočtovém roce lze předejít zjištění, které mají za následek odvod za porušení rozpočtové kázně a placení penále.

Na závěr kurzu byly představeny inovativní přístupy

Participativní rozpočtování je v současné době nová metoda rozpočtu, kdy se občané obce zapojují do rozhodovacího procesu obce a navrhují záměry k realizaci a to na základě vyhlášených záměrů obcí a stanovených finančních prostředků. Hlasováním občanů jsou vybrány projekty k realizaci s nejvyšším počtem bodů. Před tím, než dojde k hlasování, jsou záměry postoupeny k hodnocení z hlediska reálnosti.

K tomuto tématu proběhla diskuse, kdy někteří účastníci kurzu již měli zkušenosti s participativním rozpočtem a někteří tuto metodu participativního rozpočtování budou zavádět.

Na co byli účastníci kurzu dále upozorněni? Že v případě schvalování participativního rozpočtu rozhoduje vždy zastupitelstvo obce, ne občané.

Klikací rozpočet <https://monitor.statnipokladna.cz>, jednoduchá a srozumitelná prezentace hospodaření obcí na internetu. Jedná se o přehlednou formu zobrazení struktury rozpočtu, je možno porovnávat rozpočty i s rozpočty jiných obcí, možno sledovat strukturu a vývoj rozpočtu za několik let. Tento klikací rozpočet je pro obce zdarma, některé obce využívají klikací rozpočty za úhradu od společností, které jim dodávají účetní software.

Dále byli účastníci kurzu **informováni o důležitých webových odkazech** na metodickou pomoc obcím poskytovanou ze strany: Ministerstva vnitra ČR www.mvcr.cz/odk a Ministerstva financí ČR <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje>.

7 TEST – ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ OBCÍ

1) Dobrovolný svazek obcí:

- a) je právnickou osobou (veřejnoprávní korporací)
- b) není právnickou osobou (veřejnoprávní korporací), ale má právní subjektivitu (právní osobnost)
- c) je právnickou osobou (veřejnoprávní korporací), ale nemá právní subjektivitu (právní osobnost)

2) Finanční hospodaření obcí upravuje:

- a) zákon č. 128/2000 Sb.
- b) zákon č. 131/2000 Sb.
- c) zákon č. 250/2000 Sb.

3) Fond kulturních a sociálních potřeb dle vyhlášky č. 114/2002 Sb. o FKSP:

- a) zřizuje obec, nezřizuje příspěvková organizace obce
- b) zřizuje obec i příspěvková organizace obce
- c) zřizuje příspěvková organizace obce, nezřizuje obec

4) Hospodaření dobrovolného svazku obcí, jehož členem není Praha, za uplynulý rozpočtový rok přezkoumává:

- a) vždy územně příslušný krajský úřad
- b) Ministerstvo financí
- c) krajský úřad nebo auditor, kterého o to svazek obcí požádal

5) K vyhlášení tzv. pravidla dluhové brzdy by ze strany státu došlo v případě, že:

- a) výše dluhu obce nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jejích příjmů za poslední 4 rozpočtové roky
- b) je dluh veřejných institucí vyšší než 55 %
- c) je dluh veřejných institucí vyšší než 60 %

6) Kontrolu plnění rozpočtu, kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce vykonává:

- a) příslušný útvar obecního úřadu
- b) kontrolní výbor zastupitelstva obce
- c) finanční výbor zastupitelstva obce

7) Metoda, kdy obec vymezí část peněz ze svého rozpočtu a občané pak předkládají návrhy, jak tyto finanční prostředky využít, bývá označována jako:

- a) metoda programového rozpočtování
- b) přírůstková metoda
- c) metoda participativního rozpočtování

8) Obec jako zadavatel veřejné zakázky se dopustí přestupku tím, že nezveřejní uzavřenou smlouvu na veřejnou zakázku, jejíž cena přesáhla 500.000,- Kč bez DPH, na profilu zadavatele. Za tento přestupek je možné obci uložit pokutu do výše:

- a) 200 000,- Kč
- b) 500 000,- Kč
- c) 1 000 000,- Kč

9) Obec má povinnost zveřejnit střednědobý výhled rozpočtu. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obec zveřejní na úřední desce:

- a) nejméně týden před zahájením jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce
- b) nejméně 2 týdny před zahájením jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce
- c) nejméně 15 dní před zahájením jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce až do doby schválení střednědobého výhledu rozpočtu

10) Odvod a penále za porušení rozpočtové kázně může obcím prominout:

- a) v případě dotací dle zákona č. 218/2000 Sb. orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl, v případě dotací dle zákona č. 250/2000 Sb. Generální finanční ředitelství
- b) v případě dotací dle zákona č. 218/2000 Sb. Generální finanční ředitelství, v případě dotací dle zákona č. 250/2000 Sb. orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl
- c) v případě dotací dle zákona č. 218/2000 Sb. nebo dle zákona č. 250/2000 Sb. Generální finanční ředitelství

11) Organizační složky zřízené zastupitelstvem obce:

- a) mají právní subjektivitu (právní osobnost), jsou samostatnými účetními jednotkami
- b) nemají právní subjektivitu (právní osobnost), nejsou samostatnými účetními jednotkami
- c) mají sice právní subjektivitu (právní osobnost), ale jejich rozpočet je součástí rozpočtu zřizovatele

12) Podstata tzv. fiskálního pravidla spočívá v tom, že:

- a) obec hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jejich příjmů za poslední 4 rozpočtové roky
- b) dluh veřejných institucí je vyšší než 55 %
- c) obec hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných financí tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 75 % průměru jejich příjmů za posledních 5 rozpočtových let

13) Pravidla rozpočtového provizoria:

- a) schvaluje rada obce v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12.
- b) schvaluje zastupitelstvo obce v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12.
- c) schvaluje obecní úřad v případě, že není schválen rozpočet na kalendářní rok do 31. 12.

14) Přezkoumání hospodaření provádí:

- a) u obcí krajský úřad, auditor nebo auditorská společnost, u hlavního města Prahy Ministerstvo financí, auditor nebo auditorská společnost, u městských částí hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy, auditor nebo auditorská společnost
- b) u obcí vždy krajský úřad, u hlavního města Prahy vždy Ministerstvo financí, u městských částí hlavního města Prahy vždy Magistrát hlavního města Prahy
- c) u obcí krajský úřad, auditor nebo auditorská společnost, u hlavního města Prahy vždy Ministerstvo financí, u městských částí hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy, auditor nebo auditorská společnost

15) Při úplatném převodu majetku obce se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna:

- a) ve všech případech
- b) pokud jde o cenu nižší než obvyklou
- c) pokud jde o cenu vyšší než obvyklou

16) Pro nakládání s nemovitým majetkem obce platí, že:

- a) obec musí zveřejnit záměr nakládat se svým majetkem po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu; pokud obec záměr nezveřejní, je právní jednání neplatné
- b) obec musí zveřejnit záměr nakládat se svým majetkem po dobu nejméně 30 dnů před rozhodnutím v radě obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky
- c) obec musí zveřejnit záměr nakládat se svým majetkem vyvěšením na úřední desce obecního úřadu a také způsobem v místě obvyklým; případné nezveřejnění záměru však nemá vliv na platnost právního jednání

17) Průběh rozpočtového procesu je obsažen:

- a) v zákoně o obcích
- b) ve vyhlášce o rozpočtové skladbě
- c) v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

18) Rozpočet obce sestavuje:

- a) vždy jako vyrovnaný
- b) zpravidla jako vyrovnaný
- c) buď jako přebytkový, nebo jako schodkový

19) Rozpočtové opatření je nutné zveřejnit na úřední desce a webových stránkách obce:

- a) do 15 dní ode dne schválení rozpočtového opatření
- b) do 30 dní ode dne schválení rozpočtového opatření
- c) do 60 dní ode dne schválení rozpočtového opatření

20) Schválený rozpočet obec zveřejní na svých internetových stránkách:

- a) do 15 dnů od jeho schválení
- b) do 30 dnů od jeho schválení
- c) do 60 dnů od jeho schválení

21) Spolupráce mezi obcemi může probíhat na základě veřejnoprávní smlouvy, jejímž předmětem je výkon státní správy (zajištění výkonu přenesené působnosti). Takovou smlouvu mohou obce uzavírat:

- a) jen se souhlasem nadřízeného správního orgánu
- b) bez souhlasu nadřízeného správního orgánu
- c) jen se souhlasem věcně příslušného ústředního správního úřadu

22) Střednědobý výhled rozpočtu obce se sestavuje zpravidla:

- a) na 1 rok následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet
- b) na období 2 – 5 let následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet
- c) na 10 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet

23) Ve vztahu k závěrečnému účtu platí, že:

- a) obec na svých internetových stránkách zveřejňuje úplné znění návrhu závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření; na úřední desce může být návrh závěrečného účtu zveřejněn v užším rozsahu
- b) jeho návrh obec zveřejňuje na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 30 dní před dnem zahájení projednávání na zasedání zastupitelstva obce
- c) zveřejnění jeho návrhu musí trvat až do doby schválení příštího závěrečného účtu

24) Za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce odpovídá:

- a) obecní úřad
- b) starosta obce
- c) rada obce

25) Základním třídícím standardem pro peněžní operace rozpočtů obcí je rozpočtová skladba. Upravuje ji:

- a) zákon č. 128/2000 Sb.
- b) zákon č. 250/2000 Sb.
- c) vyhláška MF č. 323/2002 Sb.

26) Zákon č. 320/2001 Sb. a zákon č. 420/2004 Sb. upravují:

- a) finanční kontrolu ve veřejné správě a přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků
- b) průběh rozpočtového procesu na úrovni státu a na úrovni územní samosprávy
- c) rozpočtovou skladbu na úrovni státu a na úrovni územních samosprávných celků

27) Zastupitelstvo obce může jako své organizace:

- a) zakládat všechny typy obchodních společností
- b) zakládat obchodní společnosti (a to pouze akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným)
- c) zřizovat pouze příspěvkové organizace

28) Zastupitelstvo obce:

- a) schvaluje střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet, pravidla rozpočtového provizoria, účetní závěrku a závěrečný účet; rozhoduje také o změnách rozpočtu formou rozpočtových opatření (pokud nestanoví kompetence radě obce, starostovi obce nebo obecnímu úřadu na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce)

- b) schvaluje střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet, pravidla rozpočtového provizoria, účetní závěrku a závěrečný účet; o změnách rozpočtu formou rozpočtových opatření rozhoduje vždy rada jako výkonný orgán obce
- c) schvaluje střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet, pravidla rozpočtového provizoria, účetní závěrku a závěrečný účet; o změnách rozpočtu formou rozpočtových opatření rozhoduje vždy obecní úřad

29) Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními. Rozpočtová opatření:

- a) schvaluje zastupitelstvo obce, pokud nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, starostovi obce a obecnímu úřadu) na určitou výši v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce
- b) může schvalovat pouze zastupitelstvo obce
- c) přísluší schvalovat zastupitelstvu obce, pokud zastupitelstvo obce nestanoví kompetence radě obce (tam, kde není rada obce zřízena, starostovi obce a obecnímu úřadu); zastupitelstvo obce může přenechat rozhodování o změnách rozpočtu prostřednictvím rozpočtových opatření zcela

Správné odpovědi

1 – a	13 – b	25 – c
2 – c	14 – a	26 – a
3 – c	15 – b	27 – b
4 – c	16 – a	28 – a
5 – b	17 – c	29 – a
6 – c	18 – b	
7 – c	19 – b	
8 – c	20 – b	
9 – c	21 – a	
10 – b	22 – b	
11 – b	23 – a	
12 – a	24 – b	

Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí

Autor: Ing. Miroslava Vojtíšková

Editoři: PhDr. Michal Greguška, PhD., Ing. Edita Hudíková, Mgr. Filip Zavřel

Zpracoval: Institut pro veřejnou správu Praha

Vydal: Ministerstvo vnitra ČR

Praha, 2018

ISBN 978-80-87544-98-3 (online verze)

ISBN 978-80-87544-99-0 (tištěná verze)

KONTAKTY

Ministerstvo vnitra

odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

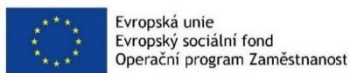
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

www.mvcr.cz/verejna-sprava

www.zastupitelvkurzu.cz

osr@mvcr.cz

ID datové schránky: 6bnaawp

Zpracováno v projektu "Vzdělávání v oblasti finančního řízení na obcích pro volené zastupitele" v rámci projektu "**Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020**", reg. č. **CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/000125**, který je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Evropského sociálního fondu.